Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم : ساړهٔ بادونه

لیکوال : اسدالله غضنفر

خپروندوی : د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه

د خپرونو نومره : ۱

چاپ کال : ۱۳۷۱

چاپ ځای : شرکت پریس لاهور

چاپ شمیر : زر ټوکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساړه بادونه

(د لنډو کیسو مجموعه)

PROPERTY OF ACKU 3084

اسد الله غضنفر

۱۳۷۱ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــــړون

د خدای بخښلي مولینا
عبدالرحمن توخي په نوم چې
درست عمر یې د وطن او
وطنوالو په خدمت کې تیر
شو او په ډیر محرومیت یې
له وطنه بهر د هجرت په
حال کښې ساه ورکړه .

اسدالله غضنفر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

١ سریزه

٢ څوک داسې نهٔ کوي

٣ هغه سپین شی

٤ نهه بجې

٥ اشنا قبرونه

٦ د لیوهء سر

٧ راز

٨ ساړهٔ بادونه

٩ د مور غم

١٠ تېښته

١١ دوه ورونه

١٢ ستنیدنه

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

اسدالله غضنفر د افغانستان د جهاد او مقاومت د ادبیاتو یوه اشنا څیره ده . سره له دې چې د افغانستان د مقاومت په ادبیاتو کښې د شعر په پرتله د داستاني ادبیاتو اړخ د کمیت له پلوه کمزوری و ، خو په هغو کسانو کښې چې زموږ د مقاومت د ادب د داستاني اړخ د غنا له پاره یې بنسټیزې هلې ځلې کړې دي ، په دغو کسانو کښې د اسدالله غضنفر نوم په لومړنیو کسانو کښې راځي .

« سارهٔ بادونه » د ښاغلي غضنفر د لنډو کیسو لومړنۍ چاپي مجموعه ده ، دغه کیسې د

کمونستانو او دروس د ښکيلاك په وړاندې د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو ، د دغو مبارزو په تودو شيبو کښې د را لويو شويو نسلونو او کرکټرونو ، د هجرت د چاپيريال د بيلا بيلو اړخونو او دا ډول د ځينو نورو پيښو په اړه موضوعات په داستاني څولی کښې رانغاړل شوي دي . په دغو کيسو کښې د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقيقه پاملرنه شوې ده او دا هغه هڅې دي چې زموږ د مقاومت په ادبياتو کښې يا هيڅ پاملرنه نهٔ ورته کيږي او يا ډيره لږه په پام کښې ساتل کيږي .

د اسدالله غضنفر « ساړهٔ بادونه » « د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسې » له خوا خپريږي او داسې خو د کتاب خپرولو د دغې مؤسسې د لومړني خپريدونکي کتاب وياړ هم د دغې داستاني مجموعې په برخه کيږي .

ناهيد د هيواد اتله لور ، د روس د يرغلګرو په وړاندې د افغاني مقاومت لومړنۍ شهيده خور او د شملې د شهامت په ځنګ کښې د پړونی د پت او غيرت سپاله ده .

« د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسه » د آثارو د خپرولو له پاره هيڅ ډول مادي امکانات نهٔ لري يواځې د يوې سپيڅلې افغاني او اسلامي جذبې او دافغانستان له فرهنګ او ادبياتو سره د مينې ولولې دې کارته هڅولي يو . زموږ ټوله هڅه به دا وي چې کهٔ وکولای شو د لومړي کتاب د خرڅلاو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لهٔ لاري د دويم کتاب د خپرولو لهٔ پاره مټې راونغاړلی شو ، پهٔ دې لاره کښې د نورې هيڅ ډول ګټې تمه نهٔ لرو ، دا ځکه چې زموږ پهٔ چاپيريال کښې د کتاب لهٔ لارې ګټې وټې نشته ، دلته د ګټو لارې چارې نورې دي . خو اميد دی د ګرانو هيوادوالو مينه او خلوص راسره وي او موږ وکولای شو چې لهٔ « سارهٔ بادونه » وروسته نور چاپ ته چمتو اثار هم خپاره کړو .

پهٔ درنښت

(c) kitabtoon.com The Digital Library

څوك داسې نۀ كوي

دا څوومه مياشت وه چې لۀ كلي حال احوال نۀ وه ورته راغلى . خورا خپه او پريشانه وه. پخوا به بۀ يوه - يوه نيمه مياشت كښې د كور - كلي لۀ حاله خبريدۀ ، خو دا ځل يې انتظار اوږد شو . چې ورځ به تيريده انديښنه يې سيوا كيده .
دۀ تر بوره پورته لۀ يوۀ ټيكدار سره كار كاوۀ، ټيكدار د سړك پخول اجاره كړي ووا دۀ ورته غټ كاڼي ماتول او وړول .ټيكدار د ورځې شپاړلس روپۍ تنخوا وركوله . لږ تيز و. تيز لږ او د كاڼو تاو يې رنګ تك تور كړى و . ټيكدار پرې مهربان

و . کار نهٔ پهٔ عذاباوهٔ خو دا چې لهٔ ډیره وخته را۔
هیسې ورته د کور حال نهٔ و را غلی نو ډیر
مضطرب اوپریشان و .

پهٔ "پیښور-تورخم "سړك باندې هره ورځ
بیشمیره موټران ځي راځي .دهٔ به پیښور ته
تلونکي ټول موټران کتل او دهغو موټرانوبه یې سر
پایه پورې ځارنه کوله چې د افغانانو به ور ښکاره
شول .

شپې ورځې همداسې تیرید ې ، نه چا ورته
احوال راوړ او نهٔ یې د لویې لارې پهٔ موټرانو کې
پیژندوي کسان تر سترګو شول .

د زمري میاشت راغله . د دوي لهٔ ولایته د
ختیکیو لارې را ورسیدې او چې پر لاره به تیریدې
نو ځوتك به یې پر ځمکه کیښود کار به یې
پریښود او پهٔ شیبو شیبو به یې موټر ته سترګې
نیولې وې . عجیبه دا وه چې پهٔ دا هومره موټرانو
کې یې شناخته سړی تر نظر تیر نهٔ شو . د موټر
شمال به پر مخ خپیړه ورکړه او د لارې لهٔ دوړو او
ګردونو سره د خربوزو یو ځای شوي بوی به د
تخیل پهٔ نیلي سپور کړ .لهٔ غرونو ، دریابونو ،
الوتکو ، توپونو او ټینکونو به ورتیر شو او د کلي
د پوټلن سړك پهٔ غاړې به د خپل کور دروازې ته
ورسیده... مور به څو څو ځله پهٔ تندي ښکل کړ ،
پلار به یې یوې پریښوده او پهٔ منډه منډه به لهٔ
کروندو راغی ، د خور به یې لهٔ ډیرې خوشحالی
سترګو ته اوښکې ودریدې او کوچیني ورور به پهٔ

داسې حال کې چې په بيره بيره به يې د مور شيدي رودلې ، نا اشنا ميلمه ته په حيرت کتل ... بيا به يې په خيالونو کې يواځيني ورور ته کړه وړه جوړ کړل ،په غيږ کې به يې ټينګ کړ او مچکې به يې ځيني واخيستلې... چې د ټيکدار به ورته پام شول نو دده خواته به ورغی ، وبه يې ټوخل او د رنو سترګو له خوبه به يې را ويښ کړ .

دهٔ به ډير ځله کار په نيمايي کې پريښود،څو روپۍ به يې په جيب کې واچولې ، ښار ته به لاړ او هورې به يې د خپلې سيمې مساپر لټول .

هيڅا هم سم احوال نهٔ درلود . د يوچا بل چا له خبرو تش دومره معلومه شوه چې په پسرلي کې د دوی کلي ته قوه راغلې او د لارې پر غاړه يې دوه کورونه ړنګ کړي دي. دې خبرې دده انديښنه لا زياته کړه ، ځکه چې ددوی کور د سړک پر غاړه و .
دا دوه کورونه به کوم -کوم وو؟ دا هغه پوښتنه وه چې دده ټول ذهن يې تسخير کړی و، خو ځواب يې ځکه ګران و چې ددوی له کلي څوک راغلي نهٔ ووا نورو خلکو دده پلار نه پيژانده .
دا چې ولې ددوی له کلي خټکي نهٔ وو راوړل شوي ، هم لاجوابه پوښتنه وه . ځينو به يوځهٔ ويل او ځينو به بل څهٔ .

يوه ورځ يوه مصروف سوداګر په اوږه لاس ورکښېنود ورته ويې ويل :
ورور کيه ! هر څوک په خپلو خولو کې ډوب دي ، خپله غريبي دي کوه کهٔ څوک شناخته راغلل خبله

به احوال در کړي . نور نو مهٔ ځان پهٔ عذابوه او مهٔ نور . اکثرو پوښتیدلیو به لهٔ خپله فکره ځواب را وویست :
سرکال اوبه لږې وې ، ممکن هلته ځنکي نهٔ وي شوي .
ــ ملخ ډیر پیدا شوي ، ستاسې کار به یې وران کړی وي .
ــ لارې ډیرې ګډې وډې دي ، څوک پهٔ اسانه نهٔ راځي .
ــ روسانو کښتونه خراب کړل ....
ددوی د سیمې مهاجر پهٔ بلوچستان او زاهدان کې اوسیدل، کله ناکله به یې زړهٔ وغوښتل چې کار پریږدي ، پیسې پهٔ بور ومومې او کوټې ته ولاړ شي، خو بیا به د نن سبا پهٔ تمه منتظر پاتې شو.
ګرمي ورو ورو کمه شوه ، خو ددهٔ غم لږ نهٔ شو . دی لا د ځواب پهٔ لټه کې و. یوه ورځ ټیکه دار وویل :
پهٔ هفته نیمه کې به کهٔ خدای کول د کانو ماتولو کار ختم شي .
نور مزدوران د اینده ورځو پهٔ فکر کې شول خو دی بل فکر ته وزګار نهٔ و . دې لوی غم له ورو غمونو فارغ کړی و . د ټیکدار د کار ختمیدنې ته لا دوه ورځې پاته وې چې مازدیګر مهال د " زیرې " نه بار یو موټر ددهٔ مخې ته تیر شو . د زیرې موټرحاجي تورګل وریاد کړ .هغه به هم هر منې پیښور ته زیره راوړه . د حاجي د لیدو امید یې زړهٔ ته لاره وموندله . ډیر بې صبره شو او لهٔ ټیکداره یې اجازه وغوښتله . هغه وموسیدهٔ او ورته ویې ویل :
بچیه ! کار پهٔ نیمایي کې مهٔ پریږده ، زما کار خو بل څوک هم کولی شي ، مګر دا تا ته بده ده ، دا به دې عادت شي .

دهٔ ځواب ورکړ :
صيب ! تبه مې ده .
هغه ددهٔ د لاس نبض وکوت ، ويې خندل او ويې ويل :
خوښه دې ، زهٔ ستا دپاره وايم .
او بيا يې يو لسګون ورکړ . دهٔ د کور کلي د احوال اخيستلو دپاره ډير ځله رخصت غوښتی و نو ځکه يې دا دروغ وويل ، خو دروغو داسې وشرماوهٔ چې پورته يې نهٔ شوای کتلی ، لس روپۍ يې جيب ته کړې او بې سلامه بې کلامه د " بورډ " خواته رهې شو .
ټيکدار پسې غږ وکړ :
وا هلکه ! کابليه ! دې خوا وګوره ! خو دهٔ د بيرته کتلو قدرت نهٔ درلود هغه ور پسې ولاړشو راګير يې کړ او ورته يې وويل :
بچيه ! زهٔ خو د چا حق نهٔ شم خوړلی ، هن دا دوه روپۍ نورې هم واخله .
دی مخ پهٔ بورډ روان و ، کهٔ څهٔ هم ددهٔ هغوی ته شا وه خو داسې احساس يې کاوهٔ چې د کار ټول ملګري دهٔ ته ګوري او ورپسې خاندي.
د لمر سترګې لهٔ خيبره افغانستان ته کتل.چې بورډ ته ورسيد پهٔ لمر او خيبر يې يو ځغلنده نظر واچاوهٔ او بيا پهٔ بس کې سپور شو .
لهٔ بسه پهٔ "کابلۍ" کې کوز شو .د زيرې سوداګر يې پهٔ لس پنځلس منټه کې ومونديل او حاجي تورګل هم ددهٔ لهٔ اټکل سره سم پيښورته راغلی و .
حاجي لهٔ اصله ددوی کليوال و خولس پنځه لس کاله پخوا يې ښار ته کډه کړې وه او دکلي نوی

زلمیان یې نه پیژندل ، مګر ده سنه پیژاند . حاجي یې په یوه کافي کې وموند او وروسته له روغبړه یې ځان ور معرفي کړ.

حاجي پیاده ته وویل چې یو بل چای راوړي او بیا یې له ده څخه د کار روزګار پوښتنې وکړې . ده ژر ژر ځوابونه ورکړل او د خپلو پوښتنو د کولو وخت یې وموندو ، خو نه پوهیده چې له کومه ځایه یې شروع کړي . د رنګو کورونو سوال اصلي سوال و خو جرات یې ونه کړ ، د منفي ځواب د اوریدنې توان یې نه درلود ، خاموش پاتې شو. سوداګر په خوله و . ده د سوداګر سترګو ته کتل او هغه د پیالې په مینځ کې د چایو ډکې ته، څه وخت نور هم تیر شو ، بې صبره شو او پوښتنې یې شروع کړې :

— د کلي احوال مو نه درلود ؟

— زوړ حال و .

— سږ کال ولې چا ختکي رانه وړل ؟

— روسانو په ټول کښې کروندې ورانې کړې .

— پلار مې زما په نامه لیك در نه کړ ؟

— نه .

— دا خو یې سستي کړې ده ،چې ولې ؟

— خط نه راوړل کیږي .

— ولې ، حکومت یې نه پریږدي !

— هو ، په لاره کښې ډیرې تلاشۍ وي .

ددې ځوابونو له اوریدو یې خپل مطلب تر لاسه نه کړ . د نیغو پوښتنو په فکر کښې شو . خوله یې ....راټوله کړه ، شا یې راښکله خو پوښتنه یې

ونهٔ کړی شوه . حاجي د چاېو غوړېونه ژر ژر کول ، پښنه يې پوړوله او ساعت ته يې ژر ژر کتل .
دی پوه شو چې د حاجي بيړه ده او شايد ژر ولاړ شي . خپل زړهٔ يې وغړاوهٔ ، خپل فکر يې وجنګاوهٔ او خپله اراده يې وهڅوله خو څه يې ترې جوړ نهٔ کړل . ددروغو پوښتنې يې پيل کړې :
— دا ريشتيا ده چې پلار مې بل کور ته کډه کړې ده ؟
— زهٔ نهٔ يم خبر .
د زړهٔ دربا يې ډيره شوه . د حاجي ناکراره حالت او ځان ناخبر ښودلو يې حال بل کړ ، وارخطا شو ، د زړهٔ دربا يې راتله شوه خو ځان يې په غيرت کښې ونيو ، بله پوښتنه يې وکړه :
— چا راته وويل چې پلار مې سخت ناجوړ دی ، تهٔ خو يې د صحت له حاله نهٔ يې خبر ؟ !
— نه ، والله ما څهٔ نهٔ دي اوريدلي .
حاجي ناکراره معلوميدهٔ ، ددهٔ سره د هغه د وتلو ويره ډيره شوه . دهٔ ، دي نه پرته چې خبرې قطع شي ، خپلو پوښتنو ته دوام ورکړ :
— نو روسان چې راغلي وو ډير تاوان به يې رسولی وي ؟
— حامخا .
— ډيره تباهي به شوې وي ؟
حاجي وموسيدهٔ ، يو ځل بيا يې خپل ساعت ته وکتل او ځواب يې ورکړ :
— هو ، نو .
— څو تنه به شهيدان شوي وو ؟
— والله پوره شمير خو يې نهٔ دی معلوم . دومره نهٔ و .

ئکه چې بس دغه دوه کورونه يې وران کړي وو .
ډير نه وو شهيدان شوي . دا ئر ئر خو درمعلومه
ده چې هره ورځ شهيدان کيږي. خدای به هر څه
اسانه کړي . دومره غم يې مه کوه .
او په داسې حال کښې چې ولاړيده خپلو خبرو ته
يې ادامه ورکړه :
ــ اورې ! هر څه د هغه په لاس کښې دي . خپله
غريبي کوه . له ځانه حسن غمکش مه جوړوه .
دی هم له حاجي سره غبرګ را ولاړ شو . پښې
يې پوړېدلې . سم دريدلی نه شوی . د هغو دوو
کورونو پوښتنه يې نه شوه کولی ، غبرګ ليمه يې
پوښتنې پوښتنې وې خو ژبه يې بنده وه . حاجي د
خدای پامانی پر وخت ورته وويل :
ــ زه به پوره يوه هفته په پيښور کښې يم ، که دي
پيسې ميسې په کار وې غږ کوه ، اوس خو زما
چيرې ضروري کار دی ځوك ګورم ، بيا به انشاالله
سره ګورو .
حاجي د خدای پامانی لاس ورکړ او ځيني رهي شو .
دده ژبه بنده وه . پښې يې پوړېدلې . ځان يې نه
ستوای تکيه کولی . درې ئوی او يو کوچينی ئحد يې
ئکه ځورونکي پيريان له سترګو نه ئرې کيدل . د
منفي ځواب تصور د ړنګو کورونو په باب د پوښتنې
اراده په کښې وژلې وه .
حاجي روان شو خو ځو کامه يې لا نه وو اخيستي
چې مخ يې را واړاوه ورته ويې ويل :
ــ هلکه ! زه يوه هفته وروسته روان يم . که دي

پلار یا کور ته څهٔ لیږي نو برابر یې کړه ، لهٔ خطه پرته هر شی ورم ، خو ګوره چې ډیر غټ یا دروند شی نهٔ وي . ګوره ، خامخا یې برابرکړه ، پلار مور خوشحاله ساته . د دهٔ پهٔ ذهن کښې امید پر نا امیدۍ غلبه وموندله ، جرات یې پیدا کړ او پهٔ داسې حال کښې چې حاجي ته یې ځان رساوهٔ ، لهٔ هغه د هغو دوو کورونو پهٔ باب پوښتنه وکړه .
حاجي وخندل او پهٔ داسې حال کښې چې دوباره یې د خدای پامانۍ لاس ورکاوهٔ ورته وویل :
— زورور ته لا تر اوسه خبر نهٔ یې چې هغه خو د میرزاخان د زامنو کورونه وو بیغمه اوسه تاسو ته خیر خیریت دی . د خدای ساده !
پر دهٔ د امید او خوشحالۍ داسې جذبات خپاره شول لکه د چا چې واقعاً مړه را ژوندي شوې وي .
پهٔ مالګه منډهي کښې د پیښور د منې د شپو خوندوره هوا چلیده . لهٔ رستورانونو د هندي مستې موسیقي تیز اوازونه را تلل ، د شباب ویده شوی احساس یې پهٔ ټول قوت سره را ویښ شو او لهٔ دې نه پرته چې شاوخوا وګوري د سړك بلې غاړې ته یې د تیریدو هڅه وکړه .
هغه داسې ګامونه اخیستل لکه وزرونه چې یې کړي او د ځمکې د جاذبې قوت یې مغلوب کړی وي . خو دی لا د سړك بلې غاړې ته نهٔ و رسیدلی چې د ریکشا سوې کریغه شوه . بریك یې دومره شدید و چې ټایرونو یې پر سړك دوه توري لیکې جوړې کړې . ډیر نږدې و چې ریکشا یې ووهي خو خدای

بچ کړ .

په هغه څو ثانیو کښې د جیل او جرمانې تصور د ریکشا د ډریور روحیه دومره ځپلې وه چې د عادت بر خلاف یې ، لکه څوك چې چا ته خوشامندې کوي ، په ځورا عاجزۍ ورته وویل :

ــ مړه ! څوك داسې نه کوي !!

هغه سپین شی

هغه سپین شی ، د ده پر ذهن داسې خپور و ، لکه د لمر په غیاب کې ، چې تیاره پر دنیا خپره شي .

عبدالله به معمولي پوښتنې ته ، په ډیر زحمت ځواب ورکاوه ، خو کله به په کوڅه کښې هلکانو ورته وویل ، چې هغه سپین شی چیرته دی ؟ نو د ده شونډې به موسکې شوې او بې له څه سوچه به یې سمدستي ځواب ورکړ :

- « هغه سپین شی مې پلار وړی دی راوړي یې ! »

او بیا به د ده پر شونډو نرۍ موسکا د هلکانو په خندا کې داسې محوه شوه ، لکه شیه ، چې د سحر

په پلوشو کې پوهېدا شي .

نورو هلکانو به منډې وهلې ، لوبې به يې کولې او مشغولېدل به ، خو عبدالله به غلی ولاړ و . هغه ګول غونډې و . چې د ترور به وريام شو ، نو ويل به يې :

« يتيم دی ، يتيمان دغسې وي . »

او د مور به ورته ځيني وخت بې ارادې له خولې ووتل :

« په مور د خدای امر شوی دی » .

عبدالله به ډيرې کمې خبرې کولې - آرام به و . داسې به معلومېده لکه فکرچې کوي ، خو فکر يې نه شوای کولای . شايد چورت به يې واهه . آيا چورت وهلو ته يې ضرورت درلود ؟

مور ډير ناراوه . د هغې يواځيني زوی و . جامې به يې د نورو ترجامو ښې وي . ښه ښکلې سدرۍ به يې اغوستې وه او د مغازې قيمتي بوټان به يې په پښو وو . په کلي کې صرف عبدالله داسې کوچنی و ، چې بايسکل يې درلود . ده چاته ، نه و ويلي ، چې بايسکل راته واخلئ .

ده هيڅ شی هم نه غوښتل . د ډوډۍ په خوړلو به يې صرف هغه وخت شروع کوله ، چې مور به ورته وويل :

خوره - زويه ! ډوډۍ سړيږي ! » .

کله ، چې مور د لاس وشی خرڅ کړ او عبدالله ته يې بايسکل واخيست ، نو عبدالله صرف هغه وخت بايسکل ته ورنږدې شو چې مور ورته وويل :

« بایسکل مې ستا د یاره اخیستی دی ، زده یې کړه ، پرې سپریږه ! » .

یوه ورځ سحر د معمول په شان عبدالله د مور په غوښتنه کوځې ته ووت ، مور سوړ اسویلی پسې ویوست او بیا په خپل کار لګیا شوه . دې ځای جارو کاوه ، چې د عبدالله غږ یې واورېده :

« ادې ! زیری مې دربانديې ، ماما راغی ! » .

مور یې دا دوه کاله خپل ورور نه و لیدلی . ورور یې پخوا طالب و ، خو اوس یې په لرې غرونو کې جهاد کاوه . دوه کاله د مخه یې ږیره نه وه ، خو اوس یې ښایسته یو موټی ږیره پر مخ وه . سپین پټکی یې په سر و . سپینې جامې یې اغوستې وې . ټوپک یې په اوږه و . مور د زوی خوشحالی داسې خوشحاله کړې وه ، چې تر هر څه د مخه یې ورور وپوښتو :

عبدالله څنګه وپیژندلې ؟

– په ډګر لویانو وروپیژندلم او بیا یې غاړې ته لاسونه را واچول نام خدا اوس غټ شوی دی .

د عبدالله مور غبرګې خوشحالی محسوس کړې . زوی یې ګرده ورځ د ماما څنګ ته ناست و ، له هغه سره یې مینه کوله . هغه د ماما څنګ ته خوشحاله ناست و ، خو د دې خوشحالی عمر لنډ شو . د قوې د رانګ آوازه خپره شوه او سبا ته یې مجاهد ماما بیا د سفر موزې په پښو کړې .

مور یې په زوی پورې د خاوند غم هېر کړی و . چې کله به پیژندویو ورته ووېل :

- « ډیر غمونه مهٔ خوره ، ځان دي یو موټی کړ . د هرڅا ساتندوی خدای دی . داسې خواران هم خدای ساتي ، چې پر مېنه یې سرې نهٔ دی پاتې - تهٔ لا بختوره یې . شکر باسه خدای زوی درکړی دی ، لوی به یې کړي ... »

دې ته به ژړا ورغله ، ویل به یې :

- « زه د زوی غمو وخوړم . ما پهٔ دهٔ پوري هغه ځوانیمرګ هیر کړی دی - ګوله بلا ده - لکه کوڼ هسې به درته ګوري نه به پهٔ خپله خبرې کوي - نهٔ به د بل پهٔ خبره سم پوهیږي ... » .

کهٔ به عبدالله د مور د اوښکو دارې هم ولیدې ، څهٔ خاص تاثیر یې پرې باندې نهٔ کاوهٔ . د هغه اړیکې لهٔ نورو سره او لهٔ شاوخوا سره شلیدلې غوندې وې . ډیر لږ به داسې پیښیده ، چې عبدالله نوروته او بل څهٔ ته توجه وکړي . خو د مور به یې تل دهٔ ته پام و .

مور به تمامه ورځ د دهٔ څار کاوه . هغې پهٔ دې وجه نهٔ څاره ، چې بد کار به وکړي . نه - نه !! هغه کله هم بد کار نهٔ کاوهٔ . هغه اصلاً څهٔ کار نهٔ کاوهٔ . سهار به د چاپولهٔ ښځو وروسته تر هغو پورې ځای پرځای ناست و ، چې مور به ورته وویل :

« د باندې ووځه! لهٔ همزولو سره لوبې وکړه . »

او بیا به بې ارادې عبدالله را ولاړ شو د باندې به ووت .

عبدالله به د باندې لهٔ نورو هلکانو ګوښې چیرته ولاړ و . د هغو ځینې د لوبو تمه نهٔ کیده او چې وریام به یې شول ، نو پوښتو به یې :

- هغه سپين شى چير ته دى ؛ او دهٔ به هميشنى ځواب ورکړ :

- هغه سپين شى مې پلار وړى دى راوړي يې !

يوه ورځ يې مور ، برنى مكالمه واوريده - اور پرې بل شو زوى يې كور ته را وبالهٔ او داسې يې وژړل ، چې عبدالله يې هم لږ-لږ متوجه كړ . هغې ژړل او د دري كاله د مخه يو منظر ورياد كېده ، چې ميړه يې ټوپك پر اوږه كړ او دې ته يې وويل :

- « نن دريمه ده ، چې وطن ته د روس لښكري راغلې دي - غزا را باندې فرض ده . تا پهٔ خداى سپارم او كوچنى زوى پهٔ تا . »

او بيا د عبدالله پلار لهٔ كوره ووت سپين بيرغ يې پهٔ لاس كې و . د غازيانو مخې ته رهي و . درې كلن زوى يې د كور پهٔ دروازه كښې ولاړ و او پلار ته يې وويل :

- بابا زهٔ هم ځم !

پلار يې مخ راواړاوه ورته يې وويل : -

« زهٔ ژر را ګرځم . »

زوى يې بيرغ ته لاس ونيو - پلار يې پهٔ مطلب پوه شو ، ويې ويل :

- دا سپين شى هم راوړم .

او څو ورځې وروسته ، لهٔ دې سحره د دوى پهٔ كور د غم ماښام داسې راخپور شو ، لكه لمر ، چې لويدلى وي او جهان ټول ماښام - ماښام وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY OF ACKU 3084

نهه بجې

زه د دهٔ له نیولو ماښام خبر شوم تمامه شپه مې پهٔ اندیښنه کې تیره کړه او سحر د وخته د اولسوالۍ مرکز ته ورغلم . د روسانو لیدل ډیره ګرانه خبره ده نو ځکه د شناخته ازبکستاني د لیدلو پهٔ تمه د پوستې مخې ته د ویالې پهٔ غاړه کیناستم .

لس - لس نیمې بجې به وې چې پهٔ نظر راغی ژر ور ولاړ شوم او پهٔ حال مې خبر کړ . هغه پوستې ته دننه کړم او یوهٔ روسي منصبدار ته یې وروستم . دهٔ منصبدار ته زما شکایت واوراوهٔ خو هغه صرف

سر وخوځاوه . څو شیبې وروسته - ازبکستانی ووت او دوه روسي عسکر راغلل . عسکرو تر مړوند ونیولم . یوې کوټې ته یې ننویستم او ور یې را پسې پورې کړ . تمامه ورځ په کوټه کښې یوازې پروت وم . لوږه تنده مې نه محسوسوله خو یخني ډیره زیاته وه .

د شپې په نهه بجې یې له کوټې را بهر کړم او په یوه توره خونه کښې یې د هغه منصبدار مخې ته ودرولم چې سحر مې لیدلی و . منصبدار د ترجمان په مرسته له ما پوښتنې شروع کړې - د هغه پوښتنې عجیبه غوندې وې . راته ویل یې چې د کوم ځای یې ؟ لوست ، لیک کولی شې کنه ؟ څو کلن یې ؟ څه شی دې ډیر خوښیږي ؟ له څه دې بد راځي ؟ څومره جایداد لري ؟ پس له مرګه به څه کیږي ؟ او له مرګه ولې ویریږې ؟ د پلار څووم اولاد یې ؟ څه کار کوې ؟ ولې بې معلمی بل کار نه کوې ؟ د کوم مضمون او کوم صنف معلم یې ؟ او ...

ما د هغه ټولو پوښتنو ته ځوابونه ورکړل . بیایې راته - اشاره وکړه چې په کرسی کښینه . زه په کرسی کیناستم . څو لحظې وروسته دوو تنو عسکرو زما ورور راووست . ورور مې ډیر وارخطا معلومیده چې په ما یې سترګې ولګیدې ژړا ورغله . منصبدار په قهر شو ، میز یې په سوك ووا هه او په روسي ژبه یې څه وویل . ترجمان مې ورور ته وویل چې مه ژاړه ، نن شپه څه درته نه وایي ، صرف څو پوښتنې کوي . دوی له ببري هم داسې پوښتنې

وکړي لکه چې له ما یې کړې وې . په آخر کښې یې ورته وویل :
- سبه اوس نو هغه هلك را وښیه چې پرون ماښام یې کله شینکوف - وتښتاوه او ستا د دوکان مخې ته تیر شو ؟ ورور مې ژړغونی شو او ځواب یې ورکړ چې نه یې پیژنم .
دوی ماته مخ را واړاوه ، راته یې وویل :
- ورور دې هغه هلك چې تیر ماښام یې ټوپك وتښتاوه لیدلی دی مګر نه یې راښیي ؛ نن شپه تر سهار نهو بجو پورې وخت لرئ ؛ ته باید ورور قانع کړې چې سړی را وښیي . ، کنه ، ستاسو دواړو د اعدام حکم صادر شو ! په نهو بجو باید اعدام شئ !!
زه او هغه یې دا ځل یوځای کړو . ځولنې یې را- واچولې کوټه نمناکه او ډیره سړه وه . د ویرې او یخنی په وجه - زما ټول بدن پوړیدو اود غاښونو کړچا مې دومره - ډیره وه چې عسکر راغی ؛ د لاس په څراغ یې کوټه رونه کړه او چې کله مطمئن شو نو پوزخند یې وواهه او بیرته ووت .
ورور ته مې وویل چې په څه یې نیولی یې او څوك درنه غواړي ؟ هغه سلګی وهلې او یوه - یوه خبره یې ترخولې وتله :
- پرون مې د مازدیګر او ماښام ترمنځ یو سړی ولید چې ټوپك ورسره دی او منډې وهي . ما پدې وخت کښې د دوکان ورپورې کاوه خو د پوستې له خوا ډیرې ډزې کیدلې او څو دقیقې د دوکان مخې ته ودریدم . زه لا ولاړ وم چې روسان راغلل ، زه یې

ونیولم او پوستې ته یې راوستلم . تیره شپه یې ډیر ووهلم چې سړی راوښیه څو ما څوک ورښوولي وای ؟
- ولې ، سړی تا ونهٔ پیژاندهٔ ؟
- نه ، زما هغه وخت ورته پام شو چې لهٔ دوکانه تیر شوی و او ماته یې شا وه .
ما پهٔ توره شپه کښې د ورور د ژړا غږ اوریدهٔ . دهٔ ژړل او نهٔ صبریدهٔ . ما هیڅ فکر نهٔ شو کولی . د تیرې ورځې پیښې مې پهٔ ذهن کښې تیریدې - را- تیریدې . کله ناکله به مې د اعدام شیبه سترګو ته ودریده . عسکر به مې ولیدل چې د اعدام لوري ته مې بیایي . ټوپکونه به مې پهٔ ذهن کښې را تیر شول چې میلونه یې زما پهٔ لور دي او هغه ګوتې به مې تر سترګو شوې چې ما شهٔ کشوي .
ما یو ناڅاپه د ورور ترغاړې لاسونه را حلقه کړل - او بې ارادې مې ورته وویل :
ته چرت مهٔ خرابوه ، شپه لا پهٔ منځ کښې ده خدای مهربان دی . څو هغه څهٔ نهٔ ویل . د هغه بدن ګرم و او لکه چې پهٔ یخ نهٔ پوهیدهٔ .
یو وخت مې کتل چه ور را خلاص شو . د لاس د څراغ رڼا د دوو تنو عسکرو پښې پهٔ نظر راغلې . چې پورته مې وکتل یو پهٔ کښې زما پیژندوی ازبکستانی و . د هغه پهٔ لاس کښې یوه کمپله وه . کمپله یې زما خواته را واچوله . ما هغه ته وویل :
« مونږ بې ګناه یوو - آخر ولې مو وژنئ ؟ »
- دهٔ ځواب راکړ : « صبر پهٔ کار دی . انسان باید

پهٔ هرحال کښې حوصله - وکړي » - دهٔ بس همدا خبرې وکړې او له کوټې ووت .

ما د دهٔ د خبرو پهٔ باره کښې ډير فکر وکړ ، خو د اميد تکی پهٔ کښې را معلوم نهٔ شو او زړهٔ مې ومنله چې د دې بې غيرته غلام پهٔ وس کښې څهٔ پوره ندي . مګر زما له دهٔ تمه نهٔ پرې کيده . ځکه تيره مياشت مې دهٔ ته پهٔ پټه يو قرآن شريف ورکړی و او ډير را خڅه خوشحاله و .

ما ته بيا سبا را پهٔ ياد شوه . ورور ته مې پام شو . هغه اوس غلی و . ورنژدې شوم او کمپله مې ورباندې واچوله . ببرې له ځانه کمپله لرې کړه . ما پوه کړ چه يخ به دې ووهي خو دهٔ ځواب را نهٔ کړ .

ببرې د دولسو کلونو و او زهٔ اته ويشت کلن وم . هغه لا ډيرو تجربو ته اړتيا درلوده اواجل يې نهٔ شواى زغملی . زهٔ پدې خبره ډير ځوريدلم چې دی ما دوکاندار کړی و - کهٔ چيرته ... د ويرې ، خفګان او يوې مجهولې - ګناه احساس فکر کولو ته نهٔ پريښودلم يو وخت مې ځان ته پام شو چې پهٔ سر مې ډير درد دی . د ببرې سلګی غلې شوې وې . زړهٔ راته وويل چې خبرې ورسره وکړم خو بيا منصرف شوم . ځکه شايد هغه به ويده و او نهٔ مې غوښتل چه را ويښ شي .

رڼا ورو - ورو را پيدا شوه . د کوټې پهٔ ديوال باندې وړه پنجره وه له هغې واوره را باديده او داسې معلوميده چې تمامه شپه واوره وريدله . ببرې پهٔ تياره کښې لړ-لړ را ښکاريدهٔ . هغه پهٔ

ځنګنو سر ایښې و . زهٔ يې تنفس ته ځك شوم ساه يې آرامه او منظمه ایسته ما ګومان وکړ چې ویده دی . کمپله مې وربانديې سوکه واچوله خو هغه کمپله پهٔ سوك ووهله او بیایې پهٔ ژړا پیل وکړ .

زما ډیر پام دهٔ ته و . صرف دې حالت پهٔ کراروالم چې دی آرام کړم . لهٔ تیرو څو ساعتونو را هیسې مې لهٔ ورور سره مینه بې انتها زیاته شوې وه . هغه ته مې وویل :

- تهٔ مهٔ ژاړه ، تهٔ نهٔ پوهیږې ، دوی یواځې تحقیق رانه کوي ، ویروي مو ، نهٔ موو وژني ، ډیر مهٔ وارخطا کیږه ! څو بېرې تیره شپه دومره وهل - ټکول لیدلي و چې لهٔ دوی یې د رحم او خلاصون تمه نهٔ شوای کولای .

زما نوره هم زیاته شوه . اوس مې د ورور سترګې سمې لیدلې . پهٔ تیاره کښې چې به ببري ژړل او ما به پهٔ تصور کښې د هغه لهٔ سترګو د اوښکو را تویدل لیدل نو لیمې یې زما پهٔ خیال کښې سمې نهٔ جوړیدلې د هغه د سترګو عکس به مې لهٔ حافظې ووت او تر ډیرو پورې به مې تلاش کاوهٔ چې د ببري سترګې ترسیم کړم .

د ببري سترګې پهٔ دا یوه شپه کښې لویدلې او پړسیدلې وې . هغه ماته نهٔ کتل . دیوال ته یې کتل او ژر- ژرې ناړې تیرولې . ما ویوښت :

- تږی یې ؟ دهٔ بې لهٔ دې چې راته وګوري ځواب راکړ :

نه ، ما بیا ورته وویل :

- ته ځرت مه خرابوه ، زه ازبکستاني پوه کړی یم .
هسې مو ویروي . چې اشتباه یې رفع شي بیرته مو
پریږدي . د ده سترګې وبریښیدې ، د لومړي ځل د
پاره یې راته وکتل او ویې پوښتلم :
- هغه څه وخت تاته وویل ؟
- کله چه نیولم یې .
- ته دې د نیولو کیسه راته تیره کړه !
ما د خپلو نیولو کیسه ورته وکړه او په دروغو
مې د اوبکستاني د وعدې خبره وکړه . د ده په
سترګو کښې د امید ځلا زما د زړه تیارو ته هم
لاره وکړه او پدې ډول مې د احمقانه امید تتې رڼا
ته پناه یووړه . زما ټول حواس په دې حماقت
پوهیدل خو د ټولو لارو بندیدا یوه داسې لار راته
جوړوله چې ممکن ژوند بې له هغې لارې بې مانا شي .
ماته ژر سودا را ولویده چې هسې نه ده ته زما
او ازبکستاني مخکینی خبرې وریادې شي . خو ده
څه ونه ویل . ممکن هغه خبرې به یې هیرې وې او
یا به اصلاً ورته متوجه نه و . ده له څو دقیقو
سکوته وروسته راته وویل :
« لالا ، ما د دوکان کونجي د بوټ په تل کښې پټه
کړې ده ، فکر دې ورته وي . » ما « ښه » وویل او
خبرې ته یې په ځورت کښې ولاړم .
رڼا نوره هم زیاته شوه . ما ساعت ته وکتل د
سحر اووه نیمې بجې وې . څو د قیقې بعد
ورخلاص شو اول یو روسي راغی او بیا هغه
ازبکستانی را د ننه شو ، سهارنۍ یې راوړه . ورور

مې ماته وکتل . ما ازبکستاني ته وویل :
- تاته ډیر امید لرو ! هغه غږ ونهٔ کړ ، روسي ورسره څهٔ خبرې وکړې او دواړه لهٔ کوټې ووتل .
د عسکر خاموشۍ ببرۍ لږ څهٔ متغیرکړ . تر ډیرو پورې یې ماته کتل او بیایې پهٔ خوراك شروع وکړه .
ما د هغه د پاره څو ګولۍ ترستونې تیرې کړې .
تر ډوډۍ وروسته مې کمپله پهٔ سر واچوله او وروړته مې بهانه وکړه چې خوب راځي . ما نهٔ غوښتل چې دی د خپل ځان لهٔ دم پهٔ دم ډیریدونکي اضطرابه خبر کړم . څلور اتیا دقیقې پاتې وې .
ترکمپلې لاندې پهٔ تصورکښې نهو بجو ته ولاړم .
لهٔ ځان سره مې فیصله وکړه چې صرف یو خواهش به ځنې کوم :
« پهٔ سر او مخ مې مهٔ ولئ ! .
سوچونو پهٔ مخه کړم د ګولۍ د پاره سینه مناسب ځای ده ، پهٔ ټټر باندې لګیدل میړانه ده .
د مرګ پهٔ وخت باید سترګې پټې کړم .
دوه - درې دقیقې زحمت دی . مرګ څه دی ؟ مرګ یو مرموز حقیقت دی . مرګ پهٔ هرچا راځي . مرګ ډیر را لنډ دی .
د جند پهٔ باره کښې باید فکر، ونهٔ کړم . د روح پهٔ باره کښې فکر لازم دی .زهٔ روح یم او روح زهٔ یم .
دا زما بدن خو لکه وتلی غاښ د هیسته اچولو او هیرولو وړ دی . څو ساعته وروسته به مې روح د پلار او مور ارواوې وګوري . ممکن هغوی خوشحاله شي چې زهٔ شهید شوی یم . بیا به لهٔ ارواوو سره

والوزم . آسمانونه به وگورم . آه خدایه ! پهٔ آسمانونو کښې هر څهٔ ناآشنا دي . پهٔ اسمان کښې تر اوسیدو د ځمکې لهٔ احواله خبریدا خوندوره ده . زهٔ به ځمکه نهٔ هیروم . پهٔ ځمکه باندې به څهٔ تیریږي ؟ زامن به مې د مور څنګ ته ناست وي او حیران به وي چې هغه ولې ژاړي ، پهٔ هلکانو پسې به څوك راشي د باندې به یې یوسي ، خوشحاله به یې کړي . سخت ژمی دی . د پاتیا مراسم ډیر سخته دي . زهٔ به هره ورځ کوښښ کوم چې د کور - کلي احوال واخلم . ببرې به هم راسره ملګرې وي . ببرې ته به مې مور ډیره خوشحاله شي . ادې چې مې مړه کیدله نو د دهٔ نوم یې دوه - درې ځلې واخیست او بیایې کلمه وویله او ساه یې ورکړه . آه ! د ورور بدن به مې چیرته پروت وي ؟ پهٔ واورو کښې پروت دی . پهٔ وینو لړلی دی . غوښې یې خاورې کیږي . هډوکي یې توریږي ، دوړیږي او ورکیږي . د هغه روح نه شم احساسولی اف ! دا نهٔ شم زغملی چې د هغه بدن دې نهٔ وي . هغه زهٔ لهٔ رنګه پیژنم او د هغه روح ته لا پدې دنیا کښې ډیر کلونه پاتې دي چې ځانګړې نخښې پیدا کړي . هغه پهٔ ډیر بد عمر مړي ...

پهٔ ستوني مې درد دی ، تبه مې ورو - ورو ډیریږي . ... یو لوړ غر دی . ډیر لوړ دی . د غره پهٔ یوه هسکه ډډه باندې نهٔ د کوزیدلو لار شته او نهٔ د ختلو . شي لاس ته مې خورا ژور ګړنګ دی . ببری

را سره ملګری دی . د هغه پښه وسنوڅیده . نیم خوړنده دی . هغه چیغې وهې او زما لاس یې ټینګ نیولی دی . ما کیڼ لاس په یوې تیزې پورې ونیو خو تیزه هم له خپله ځایه را خطا کیږي .
دره ډیره ژوره ده ... په همدې وخت کښې مې چیغې کړې او له خوبه را ویښ شوم . ببری حیران - حیران راته ګورې خو زه ژر ورته وایم : په خوب کښې وډار شوم . هغه خپلې شونډې زبیښې اودواړه لاسونه یې د ورنو په منځ کښې نیولي دي .
زما تبه ده ، په سر مې خورا ډیر درد دی .
ساعت ته ګورم : پنځه دیرش دقیقې پاتې دي . په پوزې ، غوږونو ، مخ ، ټټر او د سر په کاسې باندې جدا ، جدا لاس را تیروم کاشکې ممکنه شي چې د ببري په بدن هم لاس را تیر کړم او د وجود موجودیت یې لمس کړم .
له کمپلې مې سر را بهر کړ . ساعت اته بجې او دوه څلویښت دقیقې وې . د کوټې د رڼا په څير مې په ذهن کښې هم رڼا راغله او ده ته مې وویل :
- د تحقیق په وخت کښې څوك وروښیه .
- ما څوك ندي لیدلي ، زه څوك وروښیم ؟
- معصوم مجاهد وروښیه . هغه نه شي نیولی . په جبهه کښې دی .
- دوی وایي چې د ټوپك تښتونکی هلك دی .
معصوم خو لوی سړی دی .
- دوی معصوم څه پیژني چې لوی دی که ووړ ؟
- که ور معلوم شو .
- د معصوم تر پیژندلو پورې لا وخت شته .

- سمه ده .

دا ځل مې د امید رڼا واقعاً هم محسوسه کړه او له څهٔ نوره سوچه وروسته مې ببري ته وویل چې وزګاره مهٔ کینه ، د تحقیق تر شروع پورې کلمه شریفه وایه .

نهو بجو ته څلور دقیقې پاتې دي . زهٔ او دی دواړه کلمه شریفه وایو ، خو زما فکر د هغو بوټونو آوازونو ته متوجه دی چې له بیرونه راځي . د ګامونو آوازونه مې زړهٔ دربوي او د اطمینان تته ډیوه پوړوی . زهٔ مې ورور ته وایم :

- ګوره ، ورته وایې به چې ورمه شپه وارخطا شوم نو ځکه مې د سړي نوم نهٔ شوی سنودلی . دروازه خلاصه شوه . څلور تنه عسکر را ننوتل . مونږ دواړه یې پهٔ مخه کړو . زما او د ببري د دواړو پښې پوړیږي . زهٔ هغه ته وایم : ځان پهٔ غیرت کښې ونیسه ! پهٔ حقیقت کښې هغه ته نهٔ وایم بلکې ځان ته وایم . واوره پهٔ شدت اوري . زما غاښونه له ډیره یخه پهٔ یو بل بې اختیاره لګیږي . د مستنطق د خونې د باندې یې زهٔ ودرولم او دی یې د ننه وروست . زهٔ پهٔ پښو نهٔ شم دریدلی او عسکرو یې تر مړوندوونو نیولی یم شیبه نیمه وروسته یې ببری را وایست .

هغه دوو عسکرو تر تخرګونو نیولی دی . د دهٔ ماته پام ندی خو زهٔ ورته ګورم . زهٔ یې هم وروستم . د بیګني سړي مخې ته ولاړ یم . هغه را-نه پوښتنه کوي : آیا د شپې دې ورور قانع نهٔ کړ

چې سړی را وښيئ ؟
- هغه ماته سړی را وښودهٔ او ویل یې چې وړمه شپه مې هم لهٔ ډیرې وارخطایئ د سړي نوم نهٔ واخیستی .
- ښه ، لطفاً ووایه چې کله شینکوف چا تښتولی دی ؟
- معصوم نومې هلك تښتولی دی . (د ټوپك ډزې اورم چې لهٔ بیرونه راځي) .
- د کوم کلي اوسیدونکی دی ؟
- د زرغون کلي .
- د پلار نوم یې ؟
- محمد نظر .

خو د ځوابونو پهٔ پای کښې وایي چې تاسو دروغ وایاست . دواړه باید في الفور اعدام شئ !
دوو تنو روسانو زهٔ هم لهٔ تخرګونو نیولی یم او بیایي مې . زهٔ پهٔ خپلو پښو نهٔ شم تللی ، خو لهٔ ډیرې غصې ورته وایم : ما پریږدئ - پهٔ خپلو پښو ځم ! هغوی راته بد - بد ګوري زما پهٔ مطلب نهٔ پوهیږي .

زهٔ یې یوې چاردیوارۍ ته وروستی یم . د دیوال بیخ ته پهٔ واوروباندې یو مړی پروت دی . ګیډه یې را معلومیږي چې پهٔ وینو سره ده . زهٔ ببری پسې غواړم - هغه پهٔ واورو - باندې ناست دی . پلتۍ یې وهلې دي . لاسونه یې پهٔ واورو کښې دي ښکته ګوري .
عسکرو ببری را ولاړ کړ . مونږ دواړه یې پهٔ

جدا - جدا کرسیو کینولو لاسونه او پښې یې په کرسۍ پورې ټینګ - ټینګ را وتړل . زه او دی یې له یو بله لرې کړو زمونږ کرسۍ یې دیوال ته تکیه کړې . مستنطق را پیدا شو . دواړه یې معاینه کړو . زمونږ د بدن د حرارت درجه یې یاداشت کړه او څو دقیقې کیږي چې نیغ - نیغ راته ګوري . زه کوښښ کوم چې د سترګو له لارې زارۍ ورته وکړم .

مستنطق اوس زمونږ له معاینه کولو لاس واخیست . عسکر تیارسي شول . د ټوپکو خولې یې راواړولې . ترجمان یو - دوه ... وایې او مستنطق له وخته استفاده کوي ، بیا مونږ ته را نژدې کیږي ، راته ګوري ، معاینه کوي مو او دا دی را څخه لیرې شو .

شپږ وویل شول ، ما سترګې پټې کړې او صرف دا اوس را په یاد شول چې ما باید خواهش کړی وای چې په سر او مخ مې مه ولئ . خوکار ترکار تیر دی .

زه د ټوپکو ډزې اورم او احساس کوم چې په ما مرمۍ نه لګیږي . ډزې جارې دي . زما چپ مړوند لږ څه ګرم شو . ورو ، ورو بې حاله کیږم . داسې احساس کوم چې په زړه کښې هوښیار یم . زه له شاوخوا جدا کیږم . زه غم هیروم ، زه سبا دې هیروم ، له زمان او مکانه لرې یم او له دردو لذت سره ناآشنا شوم ... خو زما په بدن کښې یو ډیر پټ شی لا ژوندی دی ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ پهٔ هغه کوټه کښې پروت یم چې د اعدام شپه مې پکښې تیره کړه . ببری هم پروت دی . زهٔ دلته کله راغلی یم ؟ زهٔ دلته چا راوستی یم ؟ زهٔ ببري ته گورم ، هغه چت ته گوري او سترگې رپوي . رشتیا پهٔ یو لاس مې ډیر درد دی . یو لاس مې دروند دی . یو لاس مې تړلی شوی دی . پښې مې را ټولې کړې او د ببري را پام شول . ببري لا څه نهٔ دي ویلي خو زهٔ ځنې پوښتنم : څنګه یې ؟ د هغه آواز اورم چې وایي : « سنهٔ یم » .

د کوټې دروازه خلاصه شوه . دوه کسه را- ننوتل . ماله ویرې سترگې پټې کړې . « ولاړیدلی شې » دا غږ اشنا دی ، سترگې مې رونې کړې - ازبکستانی می سرته ولاړ و . هغه لاس راکړ او را- ولاړ شوم . ببری مې پهٔ څنګ کښې دی او لهٔ کوټې راوزو .

ازبکستانی راته وایي : چې زیری درکوم - خلاص شوئ ! خو ما نه شوی منلی ، زهٔ او ببری لهٔ هغه سره لهٔ پوستې ووتلو او د باندې مې ورته وویل : دا څهٔ کیسه وه ؟ هغه شاوخواته وکتل او بیایې سوکه راته وویل : ستاسو مستنطق لهٔ دې سره علاقه لري چې د مرگ پهٔ وخت کښې د انسان روحیات معلوم کړي . کهٔ څهٔ هم هغه ویلي وو چې پهٔ سر او ټټرې فیر مهٔ کوئ - چې د بې گناه خلکو د مرگ احتمال کم شي - مگر بیا هم باید شکر وباسئ چې ژوندي خلاص شوئ .

ما ورته وویل : مونږ یې صرف د دې د پاره نیولي وو ؟ دهٔ ځواب راکړ : نه ستاسې ورور یې

پدې خاطر نیولی و چې د کله شینکوف تښتونکی وروښیږ او په اوله شپه یې ډیر وواهه ، خو په سحر یې معلومه شوه چې د کله شینکوف تښتونکی وژل شوی دی ، او مړی یې د پوستې شاته په یوه کنده کښې پروت دی .
ما څکه منصبدار ته وروستلږ چې ګوندې اوس به ورور در خلاص کړي خو هغه تاسې یوه شپه د خپلې څیړنې او تجربې د پاره معطله کړږ . ما ورته وویل : - زما لاس لکه چې مات دی ؟ ده وویل : شکر وباسه چې نور روغ یې او ورور خو دې د خدای (ج) په فضل بیخي سبه دی . ببري ویوښت :
- په پوستې کښې هغه مړی د چا و ؟ ده ووې د ټوپك تښتونکي و . هغه اجازه وغوښتله او پوستې ته ستون شو . له پوستې سل - سل و شل متره لرې په یوه کنده کښې د هغه هلك مړی پروت و ، چې مونږ په پوسته کښې لیدلی و . د هغه په ملا ګولۍ لګیدلې او تر ګیډې را وتلې وې . پښې او لاسونه یې کاږه - واږه و . ما ببري ته وویل :
- چې لاسونه او پښې یې سمې کړه . هغه کوښښ وکړ خو سم نه شول . د هلك جامې شنې وې . توره کورتۍ یې په ځان کښې وه . د کورتۍ تخرګونه یې پرې و ، په تندي یې شین خال و . تور ویښتان یې په سپینو واورو کښې بریښیدل . سترګې یې نیمګښه وې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا قبرونه

چیرته چې به ګونګی ناست و، د هغې برنډې
څنګ ته زما د ټګ راټګ لار وه . دا برنډه د کچه-
ګړۍ په شمالي اړخ کښې واقع ده . ما ته يې اصلي
څښتن نهٔ دی معلوم، خو هغه وخت د ګونګي په
تصرف کښې وه . د برنډې مخې ته لږ څهٔ وړاندې د
مهاجرو هدیره ده . د کچه ګړۍ دې اړخ ته کورونه
نهٔ وو او په همدې وجه د تلو راتلو دپاره ښه
مناسبه ګوښه وه .

زهٔ ددې کمپ لهٔ خلکو سره نهٔ پيژنم خو ددوی
په هدیره کښې درې داسې کسان ښخ دي چې اوس

مې هم نهٔ هیریږي او خیالونو - خوبونو ته ډیر راځي . پهٔ دي دري کسانو کښې یو ګور د یو بې کسه او ناشناسه افغان دی . هغه مازدیګر چې یې دا سړی ښخاوهٔ ، زهٔ د معمول غوندي لهٔ خپله کاره راتلم او د هدیرې څنګ ته تیریدم . پهٔ هدیره کښې ډیر اولس را ټول و . د خلکو ټول ته ورننوتم . چا راته وویل چې دا سړی نن سحر پهٔ پاخه سړك باندې موټر وواهه او ځای پر ځای یې ووژهٔ . مړی تر اوسه پورې لهٔ پولیسو سره و ، خو ورثه یې معلومه نهٔ شوه او لهٔ ناچارۍ یې مونږ ته د تدفین دپاره را وسپارهٔ . زهٔ د مړي کټ ته ورنږدې شوم د مخته ولاړو کسانو لهٔ شا مې غاړه ورهسکه کړه .د مړي پر بدن څادر غوړیدلی و. نور نهٔ ښکاریدهٔ . پوازې پښې یې لوڅې وې . د پښو تلې یې تکې زیړې اوښتې وې . تر کټ لاندې یې تور سلیپر بوټونه پراته وو . یو سپین ږیري ته یې څنګ لوري وویل :
"دا بوټونه هم ددهٔ دي .
سلیپر تازه رنګ شوي او دوه ځایه پینه وو . زهٔ هلته څو شیبې ودریدم . د ځینو کسانو چې ماته را پام شو او نابلد ورمعلوم شوم نو لاره یې راکړه او ګواکې پهٔ پټه خولهٔ یې را څخه وغوښتل چې د مړي مخ وګورم ګوندې ویې پېژنم . کهٔ څهٔ هم دا زما اخلاقي وظیفه وه او باید لیدلی مې وای خو د مړي لهٔ مخه مې څادر پورته نهٔ کړ او د خلکو لهٔ منځه مې د را وتلو تکل وکړ . د را وتلو پهٔ وخت مې لهٔ چا ویوښتل چې سړی ځوان دی کهٔ زوړ .

هغه راته وویل :
چې زلمی دی .
په هغه شپه د څوانیمرګ د زیړو پښو اوږو سلیپرونو تصور را ګډ وډ کړ . په هغه شپه زما په بې شمیرو پښیمانیو یوه بله پښیماني هم اضافه شوه .دې شي څورولم چې ما یې ولې حتی د مخ له لیدلو سره هم دلچسپي ښکاره نه کړه .
سحر چې بیا کار ته تلم او هدیرې ته ورننږدې شوم نو سترګې مې وار د واره د ده په ګور ولګیدې . د ګور خاوره لا نمناکه وه او تور بخونه معلومیده . څو شیبې یې د قبر څوا ته ودریدم . دوعا مې ورته وکړه . په هغه وخت به ګونګی د برنډې سیوري ته ناست و. ګونګی د خپلو مخصوصو اوازونو او اشارو په ذریعه و غوښتل چې ما ته د نوي ګور په باره کښې څه ووایي . دده زړه وچې ورسره کښینم ، خو ما داسې ونه کړل . یو څو ناوخته و او باید کار ته تللی وای او بله دا چې خدای شته له ګونګي مې لړ لړ ورځ کیده . هغه ناجوړ و او ورو ورو به ټوخیده . د کمپ څینو ماشومانو به چې دلته نژدې لوبې کولې او له ګونګي سره یې ورانه وه ، کله ناکله را ته ویل :
" یی ! یی ! ده ته مه ورننږدې کیږه ، دی سل دی .
" ما هم په ګونګي باندې د مسلول ګومان کاوه او دماشومانو خبره مې څکه زړه منله چې هغو ضرور له خپلو مشرانو اوریدلې وو . په اوله کښې له ګونګي سره زما اړیکې کوچنیانو ته بې معنی

ښکاريدي . هغوی ته ګونګی بوډا ليونی هم ښکاريده او دده د ليونتوب د اثبات له پاره يې پوښتنه را نه کوله چې ته پوهيږي دا بوډا ولې د غرونو خواته ګوري ؟ چې ما به ورته وويل، زه نه پوهيږم ، نو دوی به په خندا - خندا کښې را ته وويل : دی له برنډې وطن ته ګوري .

ما به سحر او مازديګر دلته ګونګی ، هديره او ماشومان ليدل . زه سوکه - سوکه له دې حالت سره عادت شوم چې دا درې واړه د يو مثلث درې کونجونو ته ورته دی او د هديرې د وجود غونډې دلته په دې مثلث کښې ګونګی او کوچينيان هم لازمي ټوکې دي .

ماشومان د ژوند په ځير سر تر پايه ناارامه وو او زور به يې ټوله فضا نيولې وه . خو ګونګی به خاموش و . ډير لږ خوځيده ، ورو- ورو به ټوخيده او له برنډې به يې د لويديځ لور ته کتل . ګونګی تقريباً د مړو او ماشومانو تر منځ يو منځنی حيثيت درلود . دی دژوند او مرګ په بريد کښې يو بې اعتباره مزی و .

کوچينانو د ځان له پاره بوډا يو مهم خنډ باله . دلته د کمپ له خړو خيمو، تنګو کوټو او وړو غوليو څخه را دې خوا ، ارت او لوی ميدان د لوبو دپاره خورا خوندور ځای و . په دې ګوشه کښې نه لويان او مشران وو چې دوی له لوبو منع کړي او نه هم هغه غم لړلي ځيرې ، چې شايد غم انګيزو نظارو به يې د دوی په زړونو کښې شکونه پيدا کول . په ميدان کښې له بوډا پرته د ماشومانو دپاره بل مشکل نه و . ګونګي له دوړو بد منل او په پوټلن

میدان لوبې خو ضرور ډېرې دوړې جوړوي . بوډا چې به له کوچنیانو په تکلیف شو نو د غرب له خوا به یې مخ را واړاوه او تر ډېره پورې به دوی ته زونګیده .

یوه ورځ په مثلث کښې د معمل خلاف خاموشي وه . ماشومانو میدان نه وېرې ایښی ، خو لوبې یې بس کړې او غلي وو . بوډا هم له خپل پښواني ځایه خوځېدلی او د برنډې له بلې څنډې یې لویدیځ ته کتل . له ماشومانو مې پوښتنه وکړه چې څه کیسه ده . دوی د بوډا له لاسه شکایت وکړ چې هسې بېځایه په قهر دی . "سرې" په کاڼو وویشته او چې بوډا پسې ولاړ شو ، دې د کور خواته منډه کړه خو په لاره وېرتله ، خوله یې وینې شوه . بوډا هغه پرېښوده ، زموږ خواته راغی . زموږ څه ګناه ده ؟ وهلی چا دی او کنځلې چا ته کوي ؟ اوس که د "سرې" له کوره څوك راشي هغه به هم موږ سپکوي .

ما وویل :

سره کومه یوه ده ؟

دوی ځواب راکړ :

" هغه چې سترګې یې شنې دي ...،

چې ګوډې ورسره وې ... ، چې زیړ ویښتان لري ...، چې ...،

ما ته "سره" را یاده شوه . دا به د شپږو - اوو کلونو په عمر وه ، خو ډېره شوخه او په عین حال کښې محجوبه ماشومه وه . ګوډې به یې همیشه په غېږ کښې وه . یوه ورځ مې پوښتنه ځنې وکړه چې نجلۍ د کوم ځای یې ؟ دا اول وشرمیده ، خو

وروسته يې ځواب راکړ :

" زهٔ د کابل يم . ګوډۍ مې هم د کابل ده . ګوډۍ مې ما ته ماما لهٔ کابله راوړې ده . دا د کابل ګوډۍ ده . دا مې ماماجان ماته راوړې ده .

" ما بيا وپښتله چې کابل چيرته دی ؟ دا شيبه نيمه غلې وه . بيا يې د لويديځ لورته مخ واړاوهٔ، د خيبر غرونو ته يې لاس ونيوهٔ، ويې ويل :

" ها خواته . ليرې دی .

" ما ددې د ځورولو دپاره وويل :

" د کابل ګوډۍ خو خرابې وي ! "

مګر دې ته زما خبره ډيره بيځايه ښکاره شوه .خپلې سترګې يې پورته کش کړې او ويې ويل :

" اوهو ! د کابل ګوډۍ څنګه خرابې وي !."

سبا سهار بيا هغه ميدان واو هغه لوبې د کوچنيانو شور ماشور ټوله فضا پهٔ سر اخيستې او د پروني خپګان نخښه نهٔ وه . د بوډا ماته را پام شو . هغه د هميشه غوندې د قبلې لورته مخ اړولی او خاموش ناست و.

ماشومانو چې وليدم نو هر يوهٔ جلا-جلا مخاطب کړم او راته ويې ويل :

"ای ! ای ! "سره" هاغه ده ! "سره" دا ده ! "سره" نن د خپل لقب غوندې لا ډيره سره شوې وه .ځان يې پريولی و. جامې يې پاکې وې . ګوډۍ يې هماغسې پهٔ غيږ کښې ټينګه نيولې وه. ما ماشومانو ته نصيحت وکړ چې بوډا مهٔ خپه کوئ او کهٔ يې خپه کړئ نو ښيرا وې به درته وکړي . ګورئ غاړې به

مو بندي شي ! ... بيا بوډا ته ورغلم ، هغه چې زهٔ ولیدم ، نو شونډې یې لهٔ خندا بیرته شوې . لهٔ ماشومانو راضي غونډې و او اشاره یې راته وکړه چې کښینه ؛ خو ما یوه کړ چې کار لرم او اجازه مې څنې وغوښتله .

زهٔ به د معمول غونډې پهٔ هغه لاره تلم راتلم. د ماشومانو سحرنی او مازدیګرنی لوبې او د بوډا توخل او لویدیځ ته کتل جاري وو. هدیره ورو-ورو لوییده . د بیکسه ځوان د کور شاوخوا ته نوي قبرونه جوړ شوي او هغه لکه د ژوند پهٔ اختتام کښې چې تنها و، تنها نهٔ و. د بوډا ورځ پهٔ ورځ کمزوریدا او د هدیرې لوییدا ، د لارې د سر پهٔ مثلث کښې د مرګ ترانه غږوله . زهٔ اوس بوډا ته تر پخوا هم لږ ورګرځیدم .د هغه نظرونه به د لویدیځ پهٔ غرونو کښې ښخ وو او لاروبو ته یې چندان نهٔ پام کیدل . ماشومانواوس ګونګی نهٔ څوراوهٔ هغوی پر ما باندې د بوډا د خپل او خواخوږي ګومان راغلی و، دوی به هر یوهٔ جلا-جلا د ګونګي پهٔ باب معلومات راکول :

"زهٔ ګونګي ته څهٔ نهٔ وایم ... پلاني پرون پهٔ بوډا پورې وخندل ... ما ګونګي ته اوبه راوړې ... ګونګی اوس لهٔ موږ نه خوشحاله دی ...

" ما به د ماشومانو خبرې پهٔ دقت اوریدې او لهٔ دوی به مې د خوښی څرګندونه کوله .

یوځل څو ورځې سر پهٔ سر "سره" رانغله. ما لهٔ ماشومانو د سرې پوښتنه وکړه . هغوی راته

وويل : چې "سره" ناجوړه ده . څو ورځې نورې تيرې شوې . زهٔ مازديگر مهال لهٔ خپله كاره راتلم او چې هديرې ته ورسيدم د هميشه غوندې مې دوعا وكړه او دبيكسه زلمي گور ته مې وكتل .زهٔ لا ډير نهٔ وم را تير شوى چې ماشومانو را نارې كړې "هاغه د "سرې" قبر دى ! "سره" مړه شوه ..." ما بې ارادې گورستان ته وكتل او نوى كوچينى قبر مې ژر پيدا كړ . د كوچينانو سره مې خبرې ونهٔ كړې . بوډا ته ورغلم . د هغه پهٔ سترگو كښې اوښكې ډنډ شوې او د هديرې خواته يې اشاره وكړه .

دې نه وروسته به ما ماشومانو او بوډا ته نهٔ بلكه هديرې ته ډيره توجه كوله . د "سرې" قبر به پهٔ ژور غم كښې ايسار كړم او لهٔ دنيا به مې زړهٔ تور شو . اوس پهٔ هديره كښې دوه داسې قبرونه وو چې د خاوندانو ياد يې ډير ځورولم ، څو د يوهٔ مې هم حتى نوم زده نهٔ و .

يو وخت داسې راغى چې بوډا د كښيناستلو حوصله لهٔ لاسه وركړه . تر ملا لاندې به يې څادر غوړولى او باندې پروت به و. ددهٔ مكررې پريوتنې تشويش را پيدا كړ اخر يو ځل د برنډې خواته وروگرځيدم او د صحت پوښتنه مې ځنې وكړه . دهٔ سر ته لاس ونيوهٔ او پهٔ اشاره يې پوه كړم چې سر يې چكر خوري او پهٔ ناسته پهٔ عذا بيږي .

زهٔ به هماغسې تلم اوراتلم . ماشومانو به لهٔ بوډا نه ليرې لوبې كولې او د دوى لهٔ پښو را ولاړې دوړې به تر بوډا پورې نهٔ را رسيدې . گونگى به پهٔ

برنډه کښې په چپ اړخ پروت و . د لمر پریواته لور ته به یې کتل او هدیره لکه د مهاجرو کمپ ورو- ورو لوییدله .

یو مازدیګر د همیشه غوندې دګورستان په لاره راتلم . په هدیره کښې ګڼ خلک را غونډ وو او یو مړی یې ښخاوه .

څه شیبه وروسته یوه شوم چې خلك دا ځل په ګونګې باندې خاورې اړوي .

ګونګی که څه هم ډیر پخوا د مرګ په بوله ولاړ ؤ خو زما زړه دا نه منله چې دی دې په تورو خاورو کښې پروت وي او غرب ته دې نه ګوري .

ما په لحد کښې د وروستي ځل د پاره ورته وکتل او هلته مې هم د حیرانۍ سره ولیدل چې مخ یې د لویدیځ خواته اوښتی دی . له یوه ځنګ لوري مې ویوښتل چې عجیبه ده ، ده به ژوند هم لویدیځ ته کتل او اوس هم لویدیځ ته ګوري ! هغه وویل :

« ګونګی خواره کی پردیسۍ ډیر ځوراوه او مونږ یې یوه کړې وو چې هغې خواته لیدل یې څه ناڅه کراره وي . خو خلك د هر مړي مخ قبلې ته اړوي او دا یوه شرعي چاره ده .

زما په تصور کښې لا اوس هم ګونګی هغسې ګوري او یو ډول تسل مې زړه ته لاره کوي ؛ خو له بې کسه ځوان سره ناځواني مې لکه د هغې نجلۍ یاد چې اوس له خپلې ګوډۍ ، د خپل کابل له ګوډۍ بېخې ډېره لیرې ده ، سخت ځوروي !

۱۳٦٤ ، پېښور ، مرشدآباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لیوهٔ سر

د « دُران » پلار کهٔ څهٔ هم ډېره زمکه لرله او گذاره یې سنه وه خو غران ته به یې څلور غوټې وراچولې وې او میلمه یې کله چا پهٔ کور نهٔ و لیدلی .

د پیرو اکا پهٔ هکله داسې ویل کېدل چې د کلي تر خان هم ډېرې روپۍ لري مگر څرنگه چې شوم سړی وو او د ننگ جنگ نهٔ وو نو د چا سترگه ځنې نهٔ کېده او خان دی پهٔ هغه بډایانو کښې نهٔ حساباوهٔ چې سیالي او رقابت ورسره وکړي .

خان سربیره پردې چې ډوډۍ مار او غیرتي سړی و ، د سنگارونو او میلو هم ډېر شوقي و . پهٔ

ژمی به چې واوري کوټې شوې نو د دهٔ به بیا پهٔ کور کښې طاقت نهٔ کیده. کرۍ ورځ به یې پهٔ سنکار تیروله.

لهٔ ورځو یوه ورځ خان ته پهٔ ژمي لهٔ کندهاره داسې میلمانه راغلل چې هغوی هم د سنکار سبهٔ شوقیان وو. خان اسونه ورته برابر کړل او د سنکار ملګري یې کړل.

دوی ټوله ورځ د مارغانو سنکار وکړ خو مازدیګر د راتګ پهٔ وخت یو اجل نیولی لیوهٔ مخې ته ورغی چې د مشر میلمه پهٔ مردک ولګیده، او ځای پرځای مړشو. مشر میلمه د لیوهٔ سر پهٔ سانګې پورې وتړمبه او خان ته یې وویل چې کهٔ دې خوښه وي د لیوهٔ سر به د چا پهٔ کور واچوم چې میلمستیا راکړي. خان یې خبره خوښه کړه او زیاته یې کړه چې تهٔ زمونږ پهٔ سیمه کښې نابلد یې، کهٔ دې د هر چا پهٔ کور واچاوه نو دا به د کوربه پهٔ حق کښې یو قصدي کار نهٔ وي بلکې د هغه پهٔ ډوډۍ کښې به زمونږ نصیب وي.

دوی پهٔ خبرو خبرو کښې کلي ته را نژدې شو. مشر میلمه سترګې وغړولې چې کوم کور خوښ کړي او د لیوهٔ سر ورواچوي. د خدای (ج) کارونه وو د میلمه نظر د دران د پلار پهٔ کور ولګیده، نیغ ور تیر شو او د هغهٔ د کور د دروازې مخې ته یې د لیوهٔ سر ور وغورځاوهٔ. پهٔ دې وخت کښې د دران پلار لهٔ کوره راووت، لهٔ میلمنو سره یې روغبړ وکړ او پهٔ کیسه پوه شو چې سبا غرمه باید میلمستیا

ورته وکړي . د دران د پلار له خبرولو وروسته نور خان تم نهٔ شو او له خپلو میلمنو سره یې د حجرې مخه وکړه .

په لاره مشر میلمه له خانه پوښتنه وکړه چې څنګه په خوار سړي خو مې نهٔ یاست اړولي ؟ خان سوړ اسویلی ویوست او ځواب یې ورکړ چې سړی خوار نهٔ دی خو ډیر بې همته دی . مګر په هر حال اوس مو د لیوهٔ سر وروړی دی ، هر رنګه چې وي ډوډۍ به راکوي .

ماخوستن په حجره کښې خان ته فکر ورولویدهٔ چې هسې نهٔ دې میلمنو ته خجالت شو نو ناظر ته یې پټ وویل چې ورشه د دران پلار ته وایه چې ګوره خلاصی دې نشته ، له ډوډۍ به ځان نه پټوې .

څهٔ وخت وروسته ناظر بیرته راغی او خان ته یې وویل چې هغهٔ په کور کښې ځان غلی کړ او زوی ته مې یې په ټینګه سره وویل ، خو زوی خوار یې د خپلې ډوډۍ خوړلو اختیار هم نهٔ لري ، پاته شوه لا دا چې پلار ته د میلمستیا خبره وکړي .

خان ناظر ته وویل چې ورشه دی را وبوله .
ناظر بیا پسې ورغی خو دی له کوره را ونهٔ وت او ناظر مجبور شو چې زوی یې خان ته ورولي .

د دران رنګ تک ژیړ اوښتی و او سره له دې چې کوټ یې په ځان کښې وو ، له یخنۍ داسې رپیدهٔ لکه د منې پاڼه . د خان چې څنګه سترګې پرې ونښتې خوایې ورته بده شوه نور یې هیڅ ورته ونهٔ

ویل صرف څهٔ روپۍ یې ورکړې او ناظر ته یې وویل
چې یو پسهٔ هم ورکړه .
دران کهٔ څهٔ هم ټول عمر پهٔ حقارت کښې تېر
کړی وو خو د میلمستیا د پاره د خان لهٔ خوا پسهٔ
ورکول بیخي ورته سخته شوه .
پهٔ ځان پوه نهٔ شو چې پیسې یې څنګه واخیستې او
د کور خواته څنګه را روان شو . پهٔ کور کښې یې
پلار د خان پسهٔ ته خوشحاله شو . پسهٔ یې پهٔ
اخور وتاړهٔ . څهٔ دانې شاخل یې ور واچول او سبا
یې زوی ته وویل چې سحر ناظر ته ووایه چې مور
مې سخته ناجوړه وه ، پلار مې سحر لمانځه مهال
غزني ته یووړه او پهٔ کور کښې اوس زهٔ یواځې پاتې یم .
دران د پلار خبره سمه وانهٔ وریده . ځکه
سخته تبه وربانديې راغلې وه او چې پهٔ ځان
پوهیدهٔ نو بیا دوه ورځې تیرې وې . د خان
میلمانه کندهار ته ستانه شوي وو . ناظر پسهٔ
بیرته څنې وړی و او پلار یې کلیوالو پهٔ یوه خولهٔ
سپك کړی و .
هسې خو پیرو اکا هرچاته معلوم و چې شوم
سړی دی مګر د لیوهٔ د سر لهٔ میلمستیا پټیدل یې
بیخي متل وګرځیدل .
خدای خبر چې پیرو اکا ولې د پیسو لهٔ لګولو قسم
کړی و . شاید دی به د ډیر اوږدهٔ عمر پهٔ چورت
کښې و . او د آینده لهٔ پاره به یې ساتلې خو
خدای پاك ډیر اوږد عمر ورنهٔ کړ ، پهٔ دوه شپیته
کلنۍ کښې ومړ او بې لهٔ دې چې د چا سترګه پرې

لونده شي ، خاورو ته وسپارل شو .

خو دران په کلي کښې د پلار له مرګه وروسته هم خوشحاله نه شو . همیشه به له نورو غلی ګرځیده‌ء او داسي احساس به یې کاوه لکه د ټولو پوروړی چې وي . حال دا چې پر نیم کلي یې د پلار پیسي وې پلار یې په پټه ډیرو خلکو ته په ګټه رویه ورکړې وې او نن چې هغه نه و نو هیچا یې هم په انکار شرم او ګناه نه محسوسوله .

د پلار له مړینې یې څه موده وروسته د دران پچه وختله په غزني کښې عسکر شو . د غزني په سنار کښې د عسکری له ستونځو سره سره دران په دې خوشحاله و چې کلی او کلیوال نه ویني . له عسکری وروسته چې څنګه کلي ته ولاړ د زمکې د خرڅلاو په فکر کښې شو . په څو میاشتو کښې یې زمکه خرڅه کړه ، واده یې وکړ او غزني ته د خپلو خپلوانو د ممانعت سره سره په کډه ولاړ .

دران په څه پیسو د لیلامیو دوکان جوړکړ او نوري پیسې یې په بانك کښې تحویلي کړې .

د هغه دلته په سنار کښې ګذاره سنه کیدله . دلته یې چا پلار نه پیژانده‌ء . د کلي سیال او سیالداري نه وه او ژوند یې ظاهراً بې غمه تیریده‌ء خو سره له دې هم د ده هغه له کلي راوړی مړاوی توب بدل نه شو . سبځې یې په سنار کښې کال دوه وروسته د سناریانو خوی بوی واخیست او نوریې د کلي ارمان نه کاوه . کډه یې سنه خوشحاله وه د کوڅې له والو سره یې اړیکې ټینګې کړې وې او چې

هروخت به یې زړهٔ وشو لهٔ نورو سنځمنو سره به یا د زیارتونو پهٔ سیل ووته او یا بازار ته د یونیم شي د اخیستلو د پاره ولاړه . خو دران سره لهٔ دې چې خپل غم یې نهٔ شو پیژندلی ، یو پټ او همیشنی غم ورسره مل و . دهٔ داسې احساس کاوهٔ لکه چې یوه پټه ګناه یې کړې وي او د هغې پهٔ وجه خپل ځان خوري . هغه دلته هم لهٔ چا سره یار دوست نهٔ شو . لهٔ سحره تر ماښامه به پهٔ دوکان کښې و او د تګ و راتګ پهٔ وخت کښې به یې سرټیټ اچولی و زمکې ته به یې کتل . د کوڅې خلکو به هغه ډیر باحیا او ارام سړی ګڼهٔ خو د هغه پهٔ زړهٔ چې کوم اور بل و د هغه تاو حتی د دهٔ کډې هم نهٔ محسوساوهٔ .

د دران پهٔ سبار کښې کلونه تیر شول . پهٔ سبار کښې یې یوخ کور جوړکړ . پهٔ یوهٔ درملتون کښې شریك شو او مشر زوی یې پهٔ مکتب کښې واچاوهٔ او داسې وخت پرې راغی چې د دهٔ ژوند ته د کلي د خلکو سترګې وتلې مګر بیا هم دهٔ یو کمی محسوساوهٔ .

یوه ورځ یې سنځې ته وویل چې زړهٔ مې غواړي بیرته کلي ته کډه وکړو او هلته څهٔ کاروبار شروع کړم . سنځې یې د دهٔ لهٔ خبرې سره مخالفت وکړ . خو هغې لا د کلي شکایت نهٔ و تمام کړی چې د دهٔ پهٔ زړهٔ کښې د کلي پهٔ نسبت د نفرت اور بل شو او لهٔ ډیره تاوه یې ورته وویل چې سم وایې ، ښځې سم وایې !

سنځي يې دا ګومان وکړ چې خاوند يې دا خبره له غصې وکړه ، مګر حقيقت داسې نهٔ و . د دهٔ به همدارنګه کله ناکله کلی پهٔ زړه وووريدهٔ خو اکثره به يې ډير بد ځني راتلل . سنځه يې د دهٔ برخلاف کلي ته ډيره تله راتله ، مګر کلی يې د ژوند لپاره بيا هيڅکله خوښ نهٔ کړ .

شپې ورځې تيريدلې او دران دوکاندار لهٔ هغه پټ اور سره سره چې پهٔ زړهٔ يې بل و ظاهراً کرار ، بې ازاره او بې غمه دوکاندار معلوميدهٔ . هغهٔ خپل آرامش او سوړ طبيعت کله هم لهٔ لاسه نهٔ ورکاوهٔ او حتی کله چې د اول ځل د پاره وروسته لهٔ ډيرو عمرونو سنارته پردي پوځونه راننوتل او پهٔ ګرده تولنه اضطراب خپور شو ، دی هماغسې د هميشه غوندې پټ خولی ، آرام او زحمتکشه دوکاندار پاتې شو چې د تګ او راتګ پهٔ وخت به يې سر ځوړند و او لهٔ هيچا سره يې د زړهٔ خوالهٔ نهٔ کاوهٔ .

د روسانو د پوځ لهٔ راتګ سره کهٔ څهٔ هم لارې ګډې وډې شوې او دی به نور د پخوا غوندې د ليلام پهٔ انډيو پسې کندهار ته پهٔ بې غمۍ سره نهٔ شو تلای خو دا چې د روسانو ليلامي ډير خوښ وو او د دهٔ دوکان ته به ډير راتلل ، نو دهٔ څهٔ خاص تاوان نهٔ و کړی .

دران د نورو سناريانو غوندې لهٔ روسانو کرکه کوله او بد يې ايسيدل ، مګر سره لهٔ دې هم کله دا پهٔ زړهٔ کښې نهٔ وه ورتيره شوې چې د روسانو پرضد بايد څهٔ وکړي .

هغه به د کلي خبري اوريدلې چې اوس هغه پخواني وختونه نهٔ دي اوس ګڼ زلمي غازيان شوي دي ، ځينګونه سوځوي او پهٔ دښمن لاري بندوي .
هغه به دې خبرو ته حيران پاتې شو او کله ناکله به پهٔ زړهٔ کښې ورتيره شوه چې پهٔ دې حال کښې خو مې کلي ليدلې واى ، مګر دا ارزو به يې سمدستي پهٔ زړهٔ کښې مړه شوه او هغه نامعلوم او مبهم غم به يې بيرته تسخير کړ .
يوه شيبه دران لهٔ همدې نامعلوم او مبهم خپګان سره لاس او ګريوان و ، خوب نهٔ ورتهء ، د خيالونو او چورتونو پهٔ دنيا کښې کوز پاس ګرځيدهٔ او اخر روسانو ته راورسيده. د روسانو لهٔ تصور سره د هميشه غوندې پهٔ زړهٔ کښې نفرت ورپيدا شو خو لهٔ دې بې خونده خياله يې لا ځان نهٔ وو خلاص کړى چې د خيالونو پهٔ دنيا کښې ځان ته مخاطب شو ويې ويل :
« دورانه ! يو روسی دې وژلی وي ، سر دې ځني پرې کړى وي او هغه سر دې بيا کلي ته وروړى وي » .
دې تصور يې زړهٔ باغ باغ کړ او پسې ويدهٔ شو .
سحر چې دوکان ته روان و پهٔ زړهٔ کښې ورتيره شوه چې يو خوندور تصور خو مې کړى و ، شيبه نيمه وروسته تصور ورياد شو او بيا يې ځني خوند واخيست .
دې تصور به هميشه خوشالاوهٔ او د دې ارزو د تحقق د پاره به يې پهٔ تخيل کښې رنګ پهٔ رنګ پرواګرامونه جوړول او خوند به يې ځني اخيست .

هغه به د خیالونو په دنیا کښې کله د پیریانو خولۍ موندلې وه ، کله به یې وزرونه کړي و او حتی یونیم ځل به یې په رښا ورځ روسي وژلي و ، د هغه سر به یې غوڅ کړی و او کلي ته به یې وړی و او په دې تړوله لاره کښې به د روسانو سترګې خدای (ج) په ده ړندې کړې وې .

ده که څه هم د روس د وژلو هیڅ اراده نه لرله او عقل یې د داسې خطرناك کار اجازه نه ورکوله خو په دې باره کښې تصوراتو اود پروګرامونو جوړولو ډیر خوند ورکاوه .

پنځه شپږ هفتې وروسته د ده دا خیالي پروګرامونه په یوه واجد او کوچنې تخیل بدل شول او سره د دې چې یې لا د روسي د وژلو اراده نه وه کړې د پروګرام اوله برخه عملي کړه او هغه دا چې یو سبه پنج ټکه چاریکاري چاقو یې واخیست او د دوکان په پسخانه کښې یې کیښود . د ده هغه مبهمه ارزو به صرف دې تصور په کراروله شوه چې دوکان ته یې یوه ورځ یو روسی منصبدار یواځې رانښوځي او دي یې د نورو ټوکرانو په شوق پسخانې ته بیایي او هلته یې دی په چاقو وژني سرځني پرې کوي او په یوې ګوښه کښې یې اچوي او دی له ګوښه سره د پسخانې په شاتنۍ دروازه بهر ته وځي او ځان کلي ته رسوي .

له هغه سره دا تصور هغه وخت لا ډیر شو چې د بانکونو د بې اعتبارۍ په وجه یې له بانکه تولې پیسې را وایستلې او په سنار کښې یې د غلاوه

ډېرښت په خاطر دا روپۍ د خپلې کډې په ذریعه کلي ته یوورې .

اوس نو دی په کور کښې یواځې و او خپل تصور یې لا سنه کولی شو . په دوکان کښې به د ورځې له خوا کله ناکله پسخانې ته ننوت چاقو به یې خلاص کړ او د تصور په مرسته به یې په هوا کښې د یوه روسي په ګېډه کښې ښخ کړ .

په دې ورځو کښې چې به روسان راغلل نو د ده زړه به په دربیدلو شروع وکړه او سودا ته به یې بیخي فکر نه رسیده . یوه ورځ یې یو د پنځه سوو روپیو جمپر یوه روسي منصبدار ته په پنځوس افغانۍ ورکړ او چې څو دران متوجه کیده هغه تللی و . د خدای (ج) کارونه و همدا منصبدار مازدیګر بیا دوکان ته راننوت . ده ورته د جمپر وویل چې زما پام نه و ، بیه یې اوچته وه بیرته یې راوړه ، مګر هغه په خبره پوه نه شو . ده بیا خپله خبره ورته وکړه او پسخانې ته یې اشاره وکړه چې له همدې ځایه مې جمپر درته را ایستلی و هغه د پنځه سوو افغانیو مال دی زه خطاوتی وم . روسي دا ځل هم په خبره پوه نه شو او دا ګومان یې وکړ چې په پسخانه کښې نوي مالونه دي ، نو د پسخانې خواته ورغی . دران یې ممانعت ونه کړ او چې څنګه په زړه کښې ورتیره شوه چې داسې تنها روسی او هغه هم په پسخانه کښې بیا کله پیښیږي نو د الله اکبر چیغه یې لا پوره تر خولې نه وه وتلې چې د روسي ګېډه کښې بیا چاقو تر

موټي پورې ننوتي و .

شيبه نيمه وروسته دران د روسي سرغوځ کړ . په يوه پلاستيکي کڅوړه کښې يې واچاوه او بيا يې دا کڅوړه د بورې په يوه ټوکرينه کڅوړه کښې پټه کړ او د شا د دروازې له لارې د موټرونو د هډې خواته را رهي شو .

هغه په کراتو مراتو کړی تصور د يوې شيبې د پاره هم ټکنی نه کړ ، د موټرو په هډه کښې يې د کلې موټر ومونده اود ماښام اذانونه لا نه و شوي چې دران د بورې له کڅوړې سره د کلي د جومات مخې ته له موټره ورکوز شو .

اوس هغه شيبې رارسيدلې وې چې د ده له زړه نه يوه مرموز غم کډه کوله . دران په اندروني حقارت د غلبې موندلو د پاره نور ځنډ نه شو کولای ، د روسي سر يې سره د هغه له عسکري خولۍ له کڅوړې راويوست او د جومات مخې ته يې واچاوه .

دا خبره لکه چرچرۍ په درست کلي کښې خوره شوه او هغو ځوانانو چې ځان ته به يې يوځه ويل ده ته د احترام په سترګه کتل تر نيمې شپې پورې زاړه او ځوانان ترې راګرځيدلي وو . له ده يې د روسي منصبدار د وژلو کيسه اوريدله او ده ته يې په حسرت حسرت کتل . د دران زړه سپک شوی و او داسې احساس يې کاوه لکه د اول ځل د پاره چې وينه پکښې چليدلې وي .

راز

ما دوه میاشتي د مخه جهاد پیل کړی و . په تیرو دوو میاشتو کښي دا لومړی ورځ وه ، چي له مرکزه د باندي ، هغه هم په یواځي ځان وظیفه راسپارل کیده .

زه د مجاهدینو له مرکزه څلور کیلو متره لیري پیره ولاړ وم قوماندان راته ویلي و ، چي د سړک څارنه به کوي او که دي پر هر چا شک راغی ، تالاشي یي اخله ، ځکه آوازه ده چي لویه قوه راځي .

د پیري په لومړیو شیبو کښي پوه شوم چي ډیر مشکل کار ته مي غاړه ایښي ده . که به هر څوك د

لاړي پر سر تيريدل ، نو ما به د شك په نظر ورته
کتل . د يوه ـ نيم لاروي په برخه کسي به مې شك
ډېر شو ، خو د تالاشي جرآت به را سره نه و . په
زړه کښې به راتيره شوه ، چې يه سړيه څه به
ورسره نه وي ، هسې به دريوري وخاندي . حقيقت
دا دی چې په خپله سيمه کښې تالاشي اخيستل
ډېره ګرانه خبره ده ؛ ما په دې ورځ داسې کسان
هم وليدل ، چې سنه غوړه پوښتنه به يې راسره
وکړه ، خو ما به نه پيژندل .

ما تر غرمې پورې د هيچا تالاشي وانه خيستله ،
خو د زړه ستړيا پوره ستړی کړی وم . غرمه مهال
د خلکو تګ و راتګ کم شو . د سړك يوې ډډې ته
په ډېره کښيناستم او په زړه کښې مې وويل :
- چې زه او دا کار خو ډېر سره ليرې يو .
ما لا ساه نه وه سمه کړې ، چې دا غږ مې واوريده :
« وا ملکه ! مجاهد يې ؟ »
ما سر را اوچت کړ . د اواز خاوند يو سپين ږيری
ملنګ و چې زما لور ته را نژدې کيده . زه ورولاړ
شوم ، پوښتنه مې ورسره وکړه او يوه مې کړ ، چې
مجاهد يم . ملنګ راته وويل :
زويه ! زه له بغلانه راغلی يم ، خو سوه تانکه را-
روان دي ، د ځان چاره کوئ ! يوې خواته غلي شئ !
ما له ملنګه د قوي په باب نورې پوښتنې وکړې ،
خو هغه ته اضافه معلومات نه و .
په داسې حساس وخت کښې راته د سړك
پرېښودل نا مناسبه ښکاره شول ، نو ملنګ ته مې

وویل ، چې که دا خبر زموږ مرکز ته ورسوي ، ډیر به درځخه خوشحاله شو ، ځکه زه مجبور یم دلته پاتې شم او بل ځوک نه شته ، چې ویې لیږم .

ملنګ وویل :

- په دوارو سترګو ، د مجاهدینو خدمت به ولې نه کوو !

ما ملنګ ته د مرکز لاره وروښوده او هغه راځخه رهي شو . ملنګ به لا شل - دیرش ګامه نه و لیرې شوی ، چې زه پسې ورغلم د تالاشي اجازه مې ځنې وغوښته . ملنګ په داسې انداز دوه - درې ځله راته کوز - پاس وکتل ، چې په خپله خبره سنه پښیمانه وم ، خو اوس شوی کار و ، حقیقت مې ورته ووایه ، چې ملنګ ماما ! خوا به نه بد وي ماته قوماندان امر کړی ، چې هر ناپیژندویه مرکز ته را. لیږي ، تالاشي یې اخله . زه سنه پوهیږم ، چې ته خپل سړی یې ، خو که قوماندان خبرشي چې زه تالاشي نه اخلم - سخته خوا بدوي .

ملنګ په قهر شو ، په تنده لهجه یې راته وویل :

سنه ، ډیرې خبرې مه کوه ، تالاشي دې ژر - ژر اخله ، په سره لمرکښې مې مه ایساروه .

ما په خپل عمر کښې د لومړي ځل د پاره تالاشي اخیستله . د تالاشي په وخت کښې مې د سړي له جیبه د شفر په څیر لیکلې لیکنې لاس ته راورې سپین ږیري زما د سوالونو په ځواب کښې وویل ، چې دا پاڼې په بغلان کښې ځو تنو مجاهدو راکړې او قسم یې راکړی ، چې نه به موږ چا

ورښيي او نهٔ هم هغه کسان چې دا پاڼې ورسپارم .

د سپين ږيري ملنګ خبرو قانع نهٔ کړم . ملنګ مې لهٔ ځان سره معطل کړ ، چې څوک شناخته راـ پيدا شي او لهٔ « شفر » سره يې مرکز ته ولېږم .

پهٔ دې منځ کښې ملنګ راته ووېل :

زهٔ به د سين پهٔ غاړه اودس وکړم .

ما وېل :

ښه به شي .

ملنګ لهٔ ما څخه شل ـ پنځه ويشت متره لېري د سين پهٔ غاړه اوداسه ته کښيناست . څو څهٔ شيبه وروسته يې د درياب منځ ته ټوپ کړل او بلې غاړې ته يې د رسيدلو د پاره لکه تکړه لامبوزن لامبو وهله . زهٔ وارخطا شوم . لهٔ څهٔ ترديده وروسته مې د ټوپک خوله ورواړوله ، درې ډزه مې باندې وکړل . هغه اول د اوبو لاندې شو او بيا يې جسد د درياب څپو پهٔ اوږو کړ . شاوخوا مې وکتل پهٔ دره کښې هيڅوک هم نهٔ ښکاريدل . څو دقيقې مې اوبو ته کتل . لهٔ څپو او اوبو کرکه را پيدا شوه مخ مې ځنې واړاوهٔ . غر هم سهمجن او وهمناک ښکاريدهٔ . ګرمي بيخي ډيره وه ، خو زما پهٔ زړهٔ يخ ننوتې و . ريږديدم . لس ـ پنځلس دقيقې پهٔ ځان نهٔ پوهيدم ـ وروسته بيا د لويې قوې رانګ راياد شو ـ د سړک غاړې ته راغلم ـ يو شناخته لاروي ته مې ووېل ، چې مرکز د قوې لهٔ راتګه خبر کړي .

بعد لهٔ دې د يوې وڼې سيورې ته کښيناستم . د پيښې شوې مسلې جريان مې پهٔ ذهن کښې د فلم

پهٔ شان تیریدهء ، خو فکر مې نشو ورته کولی داسې احساس مې کاوهٔ ، چې هغه ملنګ د شا لهٔ خوا را روان دی ، ماته را نژدې کیږي . څو ځله مې شاته وکتل ، مخ مې بلې خواته واړاوهٔ ، خو بیا هم توهم نهٔ پریښودلم . خلك پهٔ لاره باندې تلل او راتلل . نور مې څوك نهٔ څارل . که به چا سلام را. واچاوهٔ ، ځواب به مې ورکړ او کهٔ نهٔ راباندې تیر به شو او پرې پوه به نهٔ شوم ، چې څوك دی او چیرته ځي ؟

یو وخت مې دوه تنه سوارهٔ مخ ته ودریدل او پوښتنه یې راڅخه وکړه ، چې یو سپین ږیری ملنګ دې نهٔ دی لیدلی ؟ دا پوښتنه نهٔ وه د ټوپك ګولی وه ، خو پهٔ ځان مې رانه وړه - ځواب مې ورکړ ، چې نه ! هغوی د تګ پهٔ وخت کښې وویل :
وبخښه پهٔ تکلیف مو کړې - هغه زموږ دوست دی ، موږ ویل ، چې ممکن لیدلی به دې وي .

دوی دواړه د « بغلان » د مجاهدینو سرګرویان وو- ما پخوا هم لیدلي وو . د دوی لهٔ لیدلو وروسته د خپلې ګناه پهٔ لویوالي پوه شوم . دا مې یقین شو ، چې لهٔ هغه خوراکي سره د مجاهدینو اسناد وو ، چې نهٔ یې غوښتل افشا شي ، نو تیښته یې غوره وګڼله .

ما لهٔ ډیرو چورتونو وروسته دا فیصله وکړه ، چې هغه ما د بې ګناه پهٔ صفت نهٔ دی وژلی او زهٔ یې پهٔ قتلولو نهٔ ملامتیږم ، خو خبره باید تر آخره پورې پته وساتم . ځکه ما د راز معلوموللاره د تل

د پاره بنده کړه او که جبهې ته خدای ناخواسته
هر تاوان ورسیږي نو له ما به یې نه انګیري .
ما د ملنګ کاغذونه له جیبه راویستل ، د یوې تیږې
لاندې مې پټ کړل ، بیا د دریاب غاړې ته ورغلم ، د
ملنګ د بوټانو خاپونه مې اوار کړل . ما ته صرف
یوه لاره پاتې وه او هغه دا چې په ځان باندې باید
پل را نه وړم . له څه فکره وروسته مې تر تیږې
لاندې پاڼې را واخیستلې ، په اوبو کښې مې
وینځلې ، بیا مې ټوک - ټوک کړې او په سین کښې
مې واچولې .
زه لا د سین په غاړه ناست وم ، چې سړی راغی
ویې ویل :
- قوماندان غوښتی یې .
دا سړی د سړک ساتنې ته پاتې شو او زه مرکز ته
رهي شوم .
چې هلته ورسیدم او د قوماندان څنګ ته مې هغه
دوه تنه سرګرویان ولیدل نو شکونو داسې په مخه
کړم ، لکه هغه بې روحه جسد چې د اوبو څپو یووړ .
- قوماندان راته وویل :
- نن دې په لاره باندې یو سپین ږیری ملنګ نه دی
لیدلی ؟
- ما ځواب ورکړ :
نه ، ما نه دې لیدلی ؛ ما دغو دوو ورونو ته هم دا
خبره کړې وه .
- قوماندان وویل :
ما دې ته راغوښتی یې ، چې که داسې سپین ږیری

چیرته پهٔ لاره تیریدهٔ را تاویږي کړه. یو سپین ږیری ملنګ پرون پهٔ « بغلان » کښې د مجاهدینو لهٔ ګروپ سره مل شوی و او وروسته لهٔ هغې چې یې ګروپ په الوتکو بمبارد کړ ، تښتیدلی دی .

د دې خبرې پهٔ اوریدو سره مې روح داسې آرام شو ، لکه سین چې د غرونو لهٔ غیږې اوارو دښتو ته را ورسیږي .

- قوماندان دا هم وویل :

- د هغې لوبې قوې د راتګ پهٔ برخه کښې ستا احـــوال بیځایه و ، دا دوه ورونه اوس - اوس لهٔ « بغلانه » راغلي دي . صرف یوه وړه قوه را روانه ده ، هغه هم پهٔ لاره تیریږي ، دلته نهٔ پاتې کیږي ، خو موږ د وړې قوې سرهٔ ځواب ویلی شو - کهٔ خدای کول ستې به یې وباسو .

هغه لهٔ خپلو خبرو وروسته د لارې ښارنې ته ولیږلم . پهٔ لاره باندې مې زړهٔ داسې سپک و ، لکه چې څوک لهٔ بندیخانې را خلاص شوی وي خـــو د « راز » معلومول مې لا مناسبه نه ګڼله ؛ ځکه د دې یوهٔ راز افشا کیدلو هغه نور رازونه خلکو ته ور پهٔ ګوته کول ، چې ما د ټل د پاره پټ کړي وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساړهٔ بادونه

میا صاحب وروستی ځل د نهه پنځوسم کال پهٔ میزان کښې زموږ کورته راغی . ما ځنې د حال احوال پوښتنه وکړه . دهٔ لنډ لنډ ځوابونه راکړل او پهٔ پای کښې یې راته وویل :

« سنه ، لهٔ کوټې ووځه نور مې مهٔ پهٔ عذابوه ؛ دومره وکړه چې بړستن راوړه یخني مې کیږي . »

میا صاحب به پخوا هم د زړهٔ غوښتنه نهٔ پټوله او نابلد سړی ورته ډیر حیرانیدای شوای خو دا ځل یې د خبرو لهٔ اندازه معلومیدل چې یوځهٔ بې حوصلې هم دی . ما بړستن ورته راوړه او د

ستنيدو پروخت مې خوله ونهٔ دريده بيا مې وپوښت :
« ميا صاحب ، ناجوړ خو به نهٔ يې ! ؟ »
د دهٔ د حوصلې کمزورې نوره هم جوته شوه او پهٔ ستوغه وينا يې ځواب راکړ :
« ړوند يې ، نهٔ يې وينې چې منى دى او سرکال هوا ډيره سړه ده ، همدا اوس لکه د ژمي د خيلې سوړ شمال لګيږي . کهٔ مې خهٔ ضرور کار نهٔ واى نو پهٔ دې سړه هوا کښې چيرته راتلم . »
ما د دهٔ خبرو ته سر وخوځاوهٔ او ځنې رهي شوم . د ورهٔ د پورې کيدو پر وخت يې اواز را. باندې وکړ :
« ورسم پورې کړه ! »
ور مې پورې کړ . د باندې را ووتم . لمر پهٔ غرغرو وُ . هوا سړه نهٔ وه . د حويلى پهٔ چمن کښې کيناستم او د ميا پهٔ هکله ، چې ډير مضطرب او بې حوصلې را معلوم شو ، فکر يوړم .
زهٔ ډير کوچنى وم چې د دهٔ راتګ مې ياد شي . پهٔ هغه وخت کښې مونږ لا کابل ته را کډه شوي نهٔ وُ . دى به پهٔ کال کښې دوه - درې ځله زمونږ کورته راتهٔ . شپه به يې تيره کړه او د سحر پهٔ خړه وړه کښې به لهٔ خداى پامانى پرته پهٔ خپله مخه رهي شو . ميا پهٔ هغه وخت کښې هم مونډى زيره درلوده . د کتابونو غوټه به ورسره وه . شنه لونګى به يې پهٔ سر وه . هغه وخت يې هم شونډې چاودې وې او د دهٔ پهٔ واړهٔ ځان کښې به تقريباً هره کورتى لويه او کځو سنکاريده . د کلونو تيريدا

په دهٔ کښې صرف دا توپیر راوستی ؤ چې هاله یې زیره توره او د خبرو حوصله ډیره وه . پلار مې دې خدای وبخښې تر نیمو شپو به ورسره ناست ؤ .
دهٔ به لهٔ کابله پهٔ نویو کتابونو سر بیره تازه خبرې راوړې وې . کهٔ څهٔ هم زهٔ د دوی پهٔ خبرو سم نهٔ پوهیدم خو د کابل خبرې را باندې ډیرې ښې لګیدې او پهٔ دقت به مې ورته غوږ ایښی ؤ .
کتابفروش میا به د کابل کیسې کولې او د کابل د کوڅو ، واټونو ، سیاستوالو ، لیکوالو ، جشنونو ، مرګونو ، ودونو ، مظاهرو ، غونډو ، کتابونو او اخبارونو پهٔ شمول به د دغه ښار د ژوند لهٔ ګڼو اړخونو غږیدهٔ .
ما پهٔ کوچنیوالي کښې د کابل پهٔ باب دومره مطالب ذهن ته سپارلي وو چې کله به لویني لومړی ځل دې ښار ته راغلم نو ډیر ځایونه به داسې را-
معلومیدل لکه څنګه چې مې هم لیدلي وي او پکښې بلد یم . زما د دې ډول احساس پهٔ پیدایښت کښې د میا لوی لاس ؤ .
میا پهٔ کابل کښې پیدا شوی او لوی شوی ؤ .
کابل د دهٔ د کتابونو د راکړې ورکړې او د دهٔ د یارانو مرکز ؤ. هغه به لهٔ کابله ډیر لږ سفر کاوهٔ او کهٔ به پهٔ څلور- پنځه میاشتو کښې یوځل ولایتونو ته هم لاړ نو مساپرې یې تر هفتې نهٔ اوږدیده . لهٔ دهٔ سره به د کتابونو پنډ کی پهٔ سفر کښې هم ځامځا ؤ . د کتابونو پهٔ کاروبار کښې د دهٔ اصلي مقصد د پیسو ګټل نهٔ ؤ بلکې یا به یې لهٔ

کوم شناخته لیکوال یا شاعر سره د مرستې له پاره د هغه کتابونه پلورل او یا دا چې د کار کتابونه به یې په زور یا رضا په هغو کسانو خرڅول چې د دهٔ شناخته وو او خاصه لوریینه یې ورسره کړله . میا پیسو ته څهٔ خاص ضرورت هم نهٔ درلود ځکه واده یې نهٔ وُ کړی ، د کتابونو پنډه‐ کي سرمایه نهٔ ځنې غوښته او د شپې تیرولو له پاره یې په شخصي کوټو سربیره چې مثلاً د جوماتونو په حجرو کښې دهٔ ته رسیدی شوې ، په کابل کښې په طبع برابر یاران هم دومره لرل چې کهٔ د هر یوه کره یې په نوبت شپه کولی نو د چا خبره د لومړي سړي کور ته به کال پس بیا نوبت رسیدهٔ . زهٔ تر اوسه پورې دا باور لرم چې له کابل سره د ملګرتیا احساس په هغه کښې د ژوند د ملګرې د لرنې احساس تر ډیره حده کمزوری کړی وُ .

زهٔ لا په چمن کښې ناست وم او د کابل تک شین اسمان ته مې کتل . درې ‐ څلور جنګي الوتکې د اسمان په جنوبي څنډو کښې ښکاره شوې . د الوتکو اواز سوکه ‐ سوکه را نژدې شو خو ما د هغو په هکله فکر ونهٔ کړ او د خیال او حافظې په مرسته مې د میا ، کابل او کوچنیوالي په باب خوارهٔ یادونه را یادول او ځان مې له حاله لرې کاوهٔ .

کله چې موږ کابل ته را کډه شو په اولو ورځو کښې میا هره ورځ زموږ کور ته راتهٔ . هغه چې زموږ د کور په شاوخوا سیمه کښې څوک پیژندل

ټول يې را معرفي کړل . په سبوونځي کښې د ماشومانو د شمول له کاره را نيولې د حويلۍ په پټو کښې د ګلانو د قلمچو د را وړلو تر کاره پورې يې چې هرځه په وس کښې ؤ هغه را سره وکړل . ميا په کابل کښې تر ډيرو پورې د ميلمنو په سترګه راته کتل .

زه لا په همدې يادونو کښې ډوب وم چې ميا کړکۍ خلاصه کړه ، ورو يې بللم او بيرته يې ژر کړکۍ پورې کړه .

هغه په کوټه کښې له خپل عادت سره سم ، تغييرات راوستي وو . توشکونه يې د خپل ذوق مطابق له سره اوار کړي او هر هغه څه چې ورته نامرتب معلوم شوي وو ، مرتب کړي وو . دی که چيرته يوه شيه هم کوي نو اول خو د فرش له مخې خلي - خاشي ټولوي . بيا د کوټې اسباب له خپل ذوق سره سم ترتيبوي . حتی ځيني وخت خو که په ديوال باندې عکسونه ځوړند وي هغه هم را-کوزوي او د بيا ځای پرځای کولو په فکر کښې يې لويږي . د ميا صاحب بل کار دا وي چې يوه اړخ ته د کتابونو غوټه کيږدي او بل اړخ ته خپل څادر اوار کړي . څادر په دقت ګوري چې هسې نه سم قات شوی نه وي . له دې کاره وروسته بيا خپل شين وړوکی پټکی په دواړو لاسونو له سره را کوز کړي په څادر باندې يې کيږدي او بيا د قلم ، عينکو ، تسبو او رومال وار راشي چې د څادر په څلورو کونجونو باندې يږدول کيږي .

زهٔ د میا صاحب پهٔ هدایت د وره ٔ ځنګ ته غلی کیناستم او ځراغ مې بل نهٔ کړ . هغه پهٔ بړستن کښې ځان کلک پیچلی ؤ او دوه - درې دقیقې یې څهٔ ونهٔ ویل :

وروسته یې بیا راته وویل چې ور نژدې شم . زهٔ د دهٔ کتابونو ته نژدې کیناستم . دهٔ غوټه خلاصه کړه . لهٔ یوې پلاستیکي کڅوړې یې دوه کتابونه را_ وایستل ؛ ماته یې راکړل او راته ویې ویل :

دا ولوله چې څهٔ زده کړې ! »

ما ورته وویل :

« تشکر . بیه یې څو افغانۍ کیږي ؟ »

دهٔ راته وویل :

« درباندې خرڅوم یې نهٔ . »

ما وویل :

« نو پهٔ څو ورځو کښې یې بیرته در وسپارم ؟ »

دهٔ ځواب راکړ :

« دا ستا شول . بیه نهٔ لري . یو زوړ بابیار مې ؤ . هغه تیره هفته لهٔ کابله ووت او تر تګ د مخه یې شل - پنځه ویشت توکه کتابونه وړیا راکړل . ما هغه ته ویلي وو چې زهٔ یې هم نهٔ خرڅوم او پهٔ خپلو شاګردانو یې ویشم . ګوره ! زهٔ تاته د خپل شاګرد پهٔ سترګه ګورم او هغه هم ستا د پلار پهٔ خاطر . تهٔ کهٔ هرڅومره بازاري خبرې اترې او لباسې راشه درشه راسره وکړې خو زهٔ یې ستا پهٔ تله نهٔ درتلم ، نور مې مهٔ پهٔ عذابوه . یوځل جګ شه دا کړکۍ وګوره . کهٔ کومه یوه کولپك نهٔ وي

کوټیك يې کړه او ور به هم سم پورې کوې ؛ خو ګوره ، يوه خبره واوره ، ماخوستن وروسته له ډوډۍ راشه يو څو خبرې درته کوم . ضروري خبرې . »

ماخوستن مې ميا ته ډوډۍ وروړه . هغه د خپل هميشني عادت پر خلاف راته وويل :

« ته هم خپله ډوډۍ دلته راوړه ، يوځای به يې وخورو خو په تياره کښې به يې خورو . د سپوږمۍ رڼا کافي ده . »

ميا د خوراك په منځ کښې يو ناڅاپه ډوډۍ بس کړه او په خبرو شو :

- عجيبه ده . هيڅوك هم پاتې نه شو . هرڅوك يوې خواته غايب شول . داڅه وشو ! داڅه حال دی ؟ هرڅه مړاوي ښکاري . لکه کابل چې چا تر ستونې نيولی وي . »

دوه پنځه شېږ دقيقې همدارنګه خبرې وکړې او بيرته يې په خوړلو شروع وکړه .

تر ډوډۍ وروسته يې د چای څښلو پر وخت راته وويل :

- « زه نور نه شم کولی چې سنه کتابونه پيدا کړم او تاسې جنابانو ته يې وسپارم . په دې وخت کښې د ذوق او مطالعې خاوندان خپل کتابونه په نيمه بيه خرڅوي او يو لوړ- بل لوړ ته تښتي . که څيرته واقعاً د لوستلو شوق لرې نو په لږو روپو به ډېر زيات کتابونه پيدا کړې . دا کتابونه ضايع کيږي . يا يې وباسه ، يا يې په پلاستيك کښې وپېچه ښخ يې کړه ، يوڅه پرې وکړه خو چې ضايعه نه

شي . ډیر سنهٔ کتابونه به ډیر ارزانه پیدا کړي . »

ما وغوښتل چې پهٔ سیاسي حالاتو څهٔ ووایم خو میا خبروته پرې نهٔ ښودلم ، غلی یې کړم اوویې ویل :

- « زما خبرې پهٔ دقت واوره . زهٔ څه اوریدلو ته نهٔ یم راغلی . زهٔ څهٔ ویل غواړم . یو نصیحت دا درته کوم چې تهٔ ډیر الله - پته یې ، پهٔ لاره چې ځې نو شاوخواته سم متوجه نهٔ یې . ټانکونه پهٔ سړکونو باندې ډیر ګړندي ګرځي ، کهٔ یې ووهلې نو بیا دې نهٔ بچ کیدا شته او نهٔ دې څوک پوښتنه کولی شي . زهٔ دا دریم کال دی درته وایم چې لهٔ خولې سره دې احتیاط کوه . دا ځل مې خبرې سمې واوره . بیا خدای ته معلومه ده چې سره به وینو او کنه . »

ما وویل :

میا صاحب ولې به نهٔ سره وینو !؟

دی اول پټه خولهٔ شو او بیا یې راته وویل :

- « لهٔ موضوع د باندې خبرې مهٔ کوه . ستا خولهٔ ډیره سورۍ ده ، ته ډیر احتیاط کوه . رښتیا یو بل نصیحت درته کوم خو اوس د ماسخوتن د لمانځه وخت دی ؛ لهٔ ما سره یوځای لمونځ وکړه . »

میا به همیشه ځانته لمونځ کاوهٔ او یواځې به یې دودئ خوړه خو دا ځل یې لکه چې تنها یې نهٔ شوی زغملی .

د لمانځه پهٔ پای کښې یې اوږده دعا وکړه او بیایې تر لاس ونیولم او پهٔ داسې لهجه لکه څوک چې چاته زاریٔ کوي راته وویل :

- « ګوره ! سږکال به ژمی ډیر سوړ وي . اوس لا ساړهٔ بادونه لګیږي . لرګي او سکارهٔ به بیا نهٔ پیدا کیږي . هر- هرځهٔ تر وړو او غوړو پورې واخلئ ، ساده ګي مهٔ کوئ ؛ تاسې بې تجربې یاست ! »

میا ډیرې خبرې یو ناڅاپه بس کړې او بیا یې وویل :

- « نور زما ضروري خبرې تمامې شوې . زهٔ سحر وختي ځم . خدای پاماني راسره وکړه . »

دهٔ لهٔ ما سره د لومړي ځل لهٔ پاره پهٔ ډیره خوښه خدای پاماني وکړه او زهٔ د ډیرې خوب کوټې ته ولاړم .

د حویلۍ پهٔ مینځ کښې پرچمن ، ګلونو او تاکونو باندې سپوږمۍ پلوشې ورولې . ما لهٔ کړکۍ ځخه آسمه مایی غرهٔ ته کتل . د بندیز د نیمې لهٔ را-رسیدو د مخه لا کابل پهٔ کامل سکوت کښې لاهو شو . وروسته بیا ورو-ورو لهٔ کوڅو او واټونو د ټینکونو اوازونه راغلل .

پهٔ برسېتن کښې مې لکه د « میا » ځان وپیچلو او پهٔ ګوښه او تیاره کښې مې د عافیت لهٔ احساسه خوند واخیست .

د ۱۳۶٤ کال میزان

پیښور

د مور غم

د وی تیره شپه سره ملګري شول او نن یې کړی ورځ د بغلان په کلیو- کروندو کښې لار وهلې ده چې هر کلي ته ورسیږي، معلم ته پخواني وختونه ورياد کړي، د بمونو او ټینکونو په ټوټو لارې تو کړي ، کله ناکله یې رنګ شوي کورونه د تندي ګونځې ورزیاتې کړې او په سترګو یې توره شپه شي ، مګر د نسیم حال بل دی ، چورتونو پسې اخیستی او شاوخوا ته یې هڅو پام هم نه دی .

درې -درې نیم ساعته دمخه بره ګی طیاره راغله ، را- ټیټه شوه ، ودریده او د مرمیو باران یې شروع کړ، معلم په شاړو کروندو کښې چې دوه دوه نیم لویشتې واښه په کښې

ولاړ وو ، پریوت او پر ده یې چیغه کړه چې ټوپك پټ کړه، سر پټ کړه ، سترګې پټې کړه ، ساعت پټ کړه ، نوکان پټ کړه ... مګر هغه لکه بت ولاړ و، خپل نوکان یې ژ وول او د چورتونو له خوبه را ویښ نه شو . معلم لا پروت پروت ناري وهلې چې الوتکه په بل لور لاړه او دوی له خطره بچ شول .

معلم د نسیم دې حالت ته ډیر فکر وړی دی ، نه پوهیږي چې دده روحیات څنګه پیاوړي کړي . هغه ته د تیرو جنګونو کیسې تیروي او دا ورښودل غواړي چې ته خوا مه بدوه ، ستا لاس د وطن تر سر جار شوی دی او ستا ویښته او بانه د وطن په مینه کښې لوګي شول ، ته د ډیر ویاړ او عزت وړ یې ، نن د ټولو زلمو میندې د زړه وینې څښي خو ستا مور بیا هم بختوره ده چې زوی یې په سمه لار روان دی ، له تا څخه به لوی خدای خوشحاله وي او ته د هغه دمظلومو بندګانو لوی خادم یې ... خو نسیم د معلم خبرو ته غوږ نه نږدي . د هغه په زړه کښې څه بل شاني اور بل دی . د ویاړ او افتخار خبرې ورته مکررې ایښي او پر ذهن یې دم پر دم هغه پرونۍ پیښه خوریږي . له ځانه سره وایي : "عجیبه ده ، زه هیڅا ونه پیژندم ، هغه ما له ډیره لرې څخه وپیژندله ، خو دې راته په خپل لاس ډوډۍ را وړه ، په سر یې سنګل کړم او په چوتره کښې یې د یو بیګانه په څیر را څخه د خپل زوی پوښتنه وکړه . نه پوهیږم چې زه ډیر زیات بدل شوی یم او که ددې حال خراب دی ؟ شاید دا دواړه دلیله سم وي . دا نو څنګه ممکنه ده

چې مور دې ځېل زوی ونهٔ پېژني .

د خوب کلمه یې پهٔ ژبه وویله او بیا یې پهٔ شونډو کښې وموښل . معلم دا فکر وکړ چې زما پهٔ خبرو پورې یې وخندل ، نو پهٔ اوږه یې لاس ورکیښود او پهٔ پوړیدلي غږ یې ورته وویل :

زهٔ به اوس د خپلې مور کیسه درته وکړم تهٔ باور وکړه چې زهٔ هم ډیر ځپل شوی یم ، ډیر کړیدلی یم ، خو څهٔ وکړم ، دا به د خدای رضا وي او تقدیر نهٔ پر بله کیږي.

د معلم پیاوړي لاسونه د نسیم تر غاړه را حلقه شول او چې ځوان د معلم د غږپوړیدا د ځپل زړهٔ دربا ته ورته احساس کړه نو بیا یې لیمې د معلم خواته ورواړولې .

معلم ورته وویل :

یاره زمونږ سیمه ډیره اباده ده ، ډیرې ښنې ونې لري او ښې شولې پهٔ کښې کیږي ، شاو خوا یې زرغونې کروندې دي او د کندوز سیند پهٔ کښې لکه د سپینو زرو بهیږي . زما ورور یې د همدې سین پر غاړه لیدلی و . روسان لهٔ لرې کلیو پهٔ ماتې را ستیدل . غصه وو . خدایږده چې ولې یې ددهٔ د وژلو اراده وکړه . هغه د هیلیو ښکار کاوه . دوی دا ګومان درلود چې دی د تیښتې لار نهٔ لري ، نو دوه درې ټانکه یې ترې را وګرځول ، د هغوی زړه وه چې ژوندی یې ونیسي ، ټوپك ځنې واخلي او عذاب کشه یې کړي ، د همدې مقصد لهٔ پاره یې ټانکونه ودرول او مرمۍ یې پرې ونهٔ وروړلې ، خو دوی ونهٔ پوهیدل ، هغه ډیر ښهٔ لامبو زن و .

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمدستي يې سين ته ټوپ کړو او چې ټينکونه د سين غاړې ته را رسيدل ، ده ؛ په ډوبکۍ ځان د پله لاندې برخې ته ورساوه . که څه هم په سبۍ پښه يې يوه ګولۍ لګيدلې وه ، خو هډوکي ته يې تاوان نه ورسيدلی . روسانو په دریاب ډيرې مرمۍ وورولې مګر له ټينکونو را بهر نه شول . دی هورې تر ستنو لاندې خدای وساته ء .

کله چې ټينکونو د سبار خواته مخه کړې وه ، زما ورور هم کورته روان شوی و ، په کومه لاره چې دی راغلی و د واورو په مينځ کښې د پريوتلو ، لويدلو او پښې سويدلو ډيرې نخښې وې او دا يې سودله چې خوارکی په زحمت سره کور ته رسيدلی و ؛ .

په همدې وخت کښې د معلم غږ . څه نور هم ژړغونی شو . خپل لاس يې د نسيم له اوږې را پورته کړ او له شيبې نيمې سکوت څخه وروسته يې وويل :

زلميه ! زه په هغو شپو کښې په کور نه وم او دا هر څه مې ادې په سترګو ليدلې ، هغې موږ ته دا نګل داسې کاوه چې له سپيد ه چاوده وروسته مو د ټينکونو غږ . تر غوږ شو ، يخ ډير و او واوره پرته وه . د تيښتې لوری نه و او د الله په رضا صبر شو ، خو سلطان محمد را ته وويل : ادې ! زما زړه نه صبريږي ، پرون يې هم د دریاب پر غاړه کابو وژلی وم ، که کورته را ننوتل او زه يې زخمي وليدم نو بيا مې نه پريږدي ، سبه به دا وي چې په دا مخامخ غونډيو کښې پټ شم . ما ورسره ومنله ، خو بل يې سم نه شو اخيستلی ، نو ميرزاګي ته مې وويل چې

هله زویه ! تر مټ یې ونیسه او ژر یې پر غونډۍ واړوه .

معلم بیا پټه خوله شو . څه نور څه لکه چې ورياد شول او داسې یې خبرې شروع کړې :

مور مې ویل، مخکې تر دې چې دوی په لوړو کښې پریوځي ، ټینکونه را ورسیدل او پر دوی یې ګولۍ وورولې . زه فکر کوم چې مور به مې محاربوي ماشینونه لیدلي وي ، ځکه ویل به یې چې ډیر ګړندي او واړه ټانکونه وو . چې قوه را ټنډه شوه ، میرزاګي سلطان محمد پریښود ، منډې یې کړې او د تیرو شاته پټ شو سلطان محمد شاته پاته شو ، روسانو وویشت ، میرزاګي چې دا حال ولید نو د ورور خواته یې را منډې کړې ، چو په واورو کښې پریوت . مور به مې ویل چې ما ددوی دواړو غبرګه کړیږه واوریده چې ناري یې کړې :

" ا ... د ... ی !!! "

خو ځوانه ! زه یقین لرم چې مور مې هسې تصور کاوه هغوی یې دې ته نه وو پرې ایښي چې چیغې وکړې .

مور مې د ډرو سره سم بې هوشه شوې وه او د کلي د خلکو تر را رسیدو او د هغوتر ښخولو پورې بې حاله وه . هغې چې به ددې پیښې په باب څه ویل نو خیل تصورات به یې هم ورګډول . دا نه وه ملامته ، د دې منځوی زوی د شپاړسو کلونو و او کشرې یې یوولس کلن و .

ځوانه ! لوی غمونه نه هیریږي ، خو د مور غم مې دومره لوی و چې ټول غمونه به یې را باندې هیرکړل .

د معلم خبرې نسیم ورغوږې کړې ، ویې ویل :
" معلم صاحب ! زه هم مور ته خوابدې یم ، دې وت وت پوښتنه را څخه کوله او په دې نه پوهیده چې له نسیمه د نسیم پوښتنه کوي . دې په هغه یوه ساعت کښې څو څو ځله پر تندې ښکل کړم چې ما ګواکې د نسیم حال ورته را وړې و . تا خو به ممکن پام و چې را ته ویل یې : نسیم ته به حال ورکړې چې یوځل راشې، درې میاشتې وشوې چې نه مې دی لیدلی . دا څومره ورځ ده چې بد بد خوبونه وینم . ورته وایې به چې ضرور راشه . مور دې ډیر یادوي . تا خو به پام و چې ما ورته وویل : زه اوس له کندزه راغلې یم او بیرته جبهې ته نه ستنیږم ، مګر دې وژړل او په ډیر عذر یې وویل چې هر رنګه وي حال ورکړه ، زما اندیښنه ده او ورته وایې به چې پلار دې ناجوړ دی ، تبې یې کیږي .
معلم صاحب ! زه څه ورته ووایم ، له زړه مې یو خدای خبر و چې دې مې د پلار د ناروغۍ وویل . پلار مې ناجوړ دی خو زه یې پوښتنه نه شم کولای ! تر ډیره وخته مې په فکر کښې جنګ و یو ځل به مې ویل چې را ځه پلار وګوره خو بیا به پښیمانه شوم چې هسې نه ومې پیژني او مور مې له غمه لیونۍ شي اخر مې له ځان سره فیصله وکړه چې را ځه نسیمه ، د مور د پاره پلار مه وینه .
معلم ورته وویل :
ښه دې وکړل ، زما ښه پام و، یو انسان باید ...
معلم صاحب لا د لوی انسان کړه وړه جوړول چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نسیم بې حوصلې شو او دهغه د خبرو په مینځ
کښې یې ورته وویل :
سنه ، هغه د مور کیسه دې په نیمایي کښې پاته
شوه . معلم وویل :
زما مور مړه شوه . زما مور د زامنو له مرګ نه درې
میاشتې وروسته پور پرې کړ . کاشکې یې د زامنو
غم نه وای لیدلی . په هغه ساړه ژمي به ټول ویده
وو، دا به را ویښه شوه ، پټه به ووته او د زامنو د
قبرونو خواته به کښیناسته . په عذر - زارۍ به مو
راوسته ، ورته وبه مو ویل چې ساړه دي سیګاروی
به دې ووهي ، ډیر بد یخ دی ، توبه وباسه او له
خدایه وویریږه . له دې پیښې وروسته ددې حالت
ډیر دردوونکی و . کله ناکله به یې په زوړه -زوټه
هم ژړل ، مګر اکثره به په حیرت کښې ډوبه وه .
پر دیوال یا ګیلم باندې به یې یو -نیم داغ ته کتل
او تر ډیره وخته به ورته حیره وه . پسرلی لا سم
نه وراغلی چې بیا د روسانوقوه راغله . دې چې د
ټانکونو غږ تر غوږ شو نو پښې او لاسونه یې ،
وېوړېدل . څو دقیقې ډیره زیاته وېوړېده . ګومان
کوم چې د وینې فشار یې بیخي لوړ شو . داسې
وېوړېده چې له تم کیدو ووته او بیا د تل له پاره ارامه شوه .
د معلم غږ وېوړېده . ستونی یې ډک شو . لاړې
یې تیرې کړې ، وټوخیده او نور یې څه ونه ویل .

۱۳۶۳/پېښور-مرشداباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیښته

مامور نسیم پهٔ بس کښې خیرخانې ته روان و. پهٔ لاره کښې یې د روسي ټانکونو لیدنې او د بس د منځ ګڼه ګوڼې اعصاب ړیچولي وو. ددهٔ څنګ ته یوې بوډۍ روسي عسکرو ته وکتل او ویې ویل:

— وه خدایه! ددغو لهٔ شره مو خلاص کړې.

د نسیم، بې لهٔ دې چې فکر وکړي، لهٔ خولې ووتل:

— امین.

څو شیبې وروسته پهٔ تم ځای کښې یوهٔ زلمي، چې د دهٔ شاته ولاړ و، پهٔ اوږه لاس ورکیښود او ورته یې وویل — لطفاً راکوز شئ، څهٔ کار درسره لرم!

دهٔ منفي ځواب ورکړ، خو یو بل سړی را مخکې شو او پوه یې کړ چې مقاومت فایده نهٔ لري ، مـــوږ د " خاد " غړي یوو ، څهٔ تحقیق در څخه کوو .

نسیم یې کوز کړ او تم ځای ته یې مخامخ د پولیسو ماموریت ته راوست . د پولیسو مشر ته د خاد کسانو وویل چې دې سړي د دوستو قواو پر ضد خبرې کولې . د خاد کسان لاړل او د ماموریت مشر ، بې لهٔ دې چې څهٔ پوښتنه ځنې وکړي دومره وواهه چې لهٔ حاله ووت .

یو وخت نسیم پهٔ هوش راغی . ځان ته یې پام شو چې پهٔ یوه کوټه کښې یوازې پروت دی .

څهٔ وخت وروسته د پولیسو یو ځارن چې ددهٔ د وهلو پر وخت د ماموریت د مشر څنګ ته ولاړ و کوټې ته را ننوت . ځارن سمدستي پرې اواز وکړ :

لاسونه پورته که !

دی پاڅید ، لاسونه یې پورته کړل . د پولیسو مامور تلاشي کړ . ددهٔ پهٔ جیبونو کښې صرف اووه افغانۍ وې هغه یې ځنې واخیستلې او د تګ پهٔ وخت کښې یې ورته وویل :

— پهٔ جیب کښې دې سل افغانۍ دي . هغه ټکسي والا ته ورکړه .

نسیم د ځارن پهٔ خبره پوه نهٔ شو . ویې غوښتل چې توضیح وغواړي ، خو ځارن صبر ونهٔ کړلهٔ کوټې ووت .نسیم خپل جیبونه ویلټل . پهٔ حیرت سره یې ولیدل چې د اوو افغانیو پر ځای اوس د سلو افغانیو خاوند دی . یقین یې شو چې سلګون د

پولیسو څارن ورکړی دی .

دده بدن ډیر درد کاوه او د پیسو په برخه کښې یې نور فکر ونه کړ . لس پنځلس دقیقې همداسې تیرې شوې . وروسته بیا ور پرانستل شو او هغه څارن بیا راغی . څارن ور پورې کړ . دهٔ ته ورنږدې شو او په غور کښې یې ورو غوندې ورته وویل :

ــ کړ کې خلاصه کړه ، ځان وغورځوه !

څارن بیرته ووت . نسیم د شیشو له شا کوڅې ته وکتل . کوڅه دوه دوه نیم متره لاندې وه . نسیم لکه په قفس کښې ایسار مارغه ،ازادو کسانو ته تر ډیرو پورې وکتل خو پښو یې درد کاوه ، بیرته کښیناست او له ځان سره یې فکر وکړ چې که توپ کړي نو رنګا ورځ ده ، لارویان یې ممکن ووینې په دې وخت کښې تر نورو خلکو د خاد کسان ډیر دي . سر بیره پر دې په څارن لا څهٔ اعتبار په کار دی .

دهٔ ته خپل شپږ کلن زوی ور یاد شو چې اوس به د پلار راتګ ته منتظر وي . نسیم خپل زوی ته ویلي وو چې په خیرخانه کښې به د ماما له کوره ورته توتي راوړي . د هغه سترګو ته خپله وره لور او خپله کډه هم ودریده . دهٔ له ځان سره وپتییله چې که دا ځل خوك وړغلل نو د کور ادرس به ورکوي چې هغوی له پیښې خبر کړي .

نیم ساعت وروسته څارن بیا راغی او په قهر یې ورته وویل :

" ته لا دلته یې !؟ "

نسیم ځواب ورکړ :

" صیب ، کوټه ډیره لاندې ده . زهٔ ژوبل یم . تمو نهٔ شم وهلی ، کهٔ صیب دومره وشي چې کور مې خبر شي نو صیب لوی کومك به مو را سره کړی وي . "

څارن کړکۍ خلاصه کړه او بیا یې دهٔ ته وویل :
نهٔ یو ځل ودریږه ، لاندې سم وګوره . تا ته هسې د شیشو لهٔ شا کوټه ډیره لاندې ښکاره شوې ده . "

نسیم د څارن د خوشحالولو لپاره پهٔ کړکۍ کښې ودرید او پهٔ داسې حال کښې چې ویل یې کړکۍ ډیره هسکه ده ، د شا لهٔ خوا پورې وهل شو . پهٔ کوټه کښې ولوید خو ژوبل نهٔ و شا وخوا یې وکتل څوك نهٔ و . فکر یې وکړ چې اوس پرته لهٔ تیښتې بله لار نهٔ لري . ددې لهٔ پاره چې د چا شك باندې را نهٔ شي ، ورو-ورو روان شو . بدن یې درد کاوهٔ . اراده یې وکړه چې باید پهٔ ټکسي کښې کورته ځان ورسوي . څو دقیقې نور هم پیاده رهي و خو تش ټکسي یې ونهٔ موند . یو وخت یې پام شو چې د سړك پر بله غاړه درې تنه پولیس دهٔ ته ګوري او څاري یې .

پولیس هماغه وو چې پهٔ ماموریت کښې یې لیدلی و . زړهٔ یې وښویدهٔ ، پښې یې وپوړیدې ، وارخطا شو خو چاره نهٔ وه . څهٔ شیبه وروسته یې تش ټکسي ولید ،موټر یې ودراوهٔ ، دهٔ لا د ټکسي والا سره خبره نهٔ وه کړې چې هغه درې تنه پولیس راغلل او د موټر اړخ ته ودریدل . دهٔ د سترګو لاندې وڅارل . ځان یې پرې ناګاره کړ او

دي وروستي چانس ته یې هیله وکړه چې پولیس به یې ګوندي ونه پېژني .

مامور نسیم ډریور ته وویل چې کارته پروان ته مې ورسوه . ډریور ورسره ومنله . دی په شا سیټ کښې کښیناست او دروازه یې لا نه وه پورې کړې چې هغه درې تنه پولیس هم موټر ته را- پورته شول . دوه تنه د نسیم څنګ ته کښیناستل او یو هم مخې ته . ډریور فکر وکړ چې دا هم دده ملګري دي . په یو ځغلند نظر یې ورته وکتل او بیا یې د کارته پروان په لور موټر روان کړ .

هغه احساس کړه چې وروستی چانس یې هم له لاسه ورکړی دی ، مګر په ځان یې را نه وړه او خپل څنګلوری یې وپوښت :

— " وروره ، تاسو چیرته ځئ ؟ "

پولیس یې غوږ ته خوله ورنږدې کړه ، سوکه یې ورته وویل :

" ورو - ورو خبرې کوه ، له تا سره کار لرو . "

نسیم وبوږنیده او په داسې حال کښې چې کوښښ یې کاوه چې د خپل غږ بوږنیدا پټه کړي ، بیا پوښتنه وکړه :

— له ما سره څه کار لرئ ؟ "

هغه ځواب ورکړ :

بیا به درته ووایو . ".

د نسیم زړه ته ولویدل چې د پولیسو ګوتو ته ورغلی او ښاري یې چې چیرته ځي . اوس نه پوهیده چې تکسي چیرته ودروي . ایا د کور مخه

به سنه وي چې څوك د ځان له حاله خبر كړي اوكه بل چيرته كوز شي دی لا په همدې سوچونو كښې ډوب وچې ټكسي ددوی د كور مخې ته تير شو خو ده لا پريكړه نه وه كړې . موټر د "كارته پروان" پای ته ورسيد . ډريوورورته وويل :

" چيرته كوزيږې ؟

" ده له نا چاری ځواب وركړ :

" همدلته "

نسيم هغه پردی سلګون ډريور ته ونيو خو پوليسو دده پيسې ور واپس كړې او په خپله يې د ټكسي كرايه وركړه .

نسيم له پوليسو تشكر وكړ او بيا يې هم د هغو د اغفال له پاره وويل :

"ورونو ! كه ما سره چای څښئ ، خوشحاله به شم ، زما كور دلته نږدې دی .

" هغو ځواب وركړ :

ډيره سنه ده . "

نسيم څو دقيقې له دوی سره روان و او حيران پاتې و چې له خپلو ملګرو سره څه وكړي . اخر يې په يوه ګوښه غوندې ځای كښې ودرول ، ورته ويې ويل :

"ورونو ! كه مو له ماسره څه كار وي نو اوس لا راته ووایاست ، زه به ډير خوشحاله شم ."

هغو په ادبناكه لهجه ځواب وركړ :

" مونږ غواړو چې ستاسو سره ستاسو كور ته ولاړ شو ."

ده ورته وويل :

" وبخښئ ، معذرت غواړم ، زه نسيم نوميږم او د

دولت رسمي مامور يم . هسې نهٔ چې پهٔ ما مو د بل
چا ګومان راغلی وي ."
هغوی ورته وويل :
" مونږ تاسو پيژنو . مونږ صرف او صرف بايد له
تاسو سره ستاسو کور ته ولاړ شو .
ـــ زما د کور لهٔ ليدو څخه ستاسو مقصد څهٔ دی ؟
ـــ صاحب خواهش کوو، عذر کوو او امر کوو چې
لهٔ مونږ سره پهٔ لاره کښې جنجال مهٔ کوه . مونږ
يوازې خپل کورته ورسوه . هلته به بيا پهٔ ټوله
کيسه پوه شې.
دی مخکې او پوليس ورپسې و. ددهٔ او پوليسو
تر منځ درې څلور متره فاصله وه او چې لهٔ پوليسو
يې ځان اووه-اته متره وړاندې کړ پهٔ منډه يې شروع
وکړه . دهٔ ته دا کوڅې او نرۍ لارې ټولې معلومې
وې او فکر يې کاوهٔ چې ګوندې لهٔ پوليسو به ځان
خلاص کړي .
دهٔ منډې وهلې او پوليس ورپسې وو . لهٔ درې ـ
څلور کوڅو او پس کوڅو تير شو خو پوليس پسې
ور ورسيدل ، ويې نيوهٔ .
دهٔ پهٔ حيرانتيا سره وليدل چې پوليسو پهٔ ډير
ادب ځنې وغوښتل :
"مامور صاحب ! مهٔ ځان ځوروه او مهٔ ښور ، يوازې
خپل کوررا وښيه !"
دهٔ نور لهٔ هغوی سره خبره ونهٔ چيړله . لهٔ
هغوی سره يو ځای د خپل کور خواته روان شو .
پهٔ زړهٔ کښې يې ويل :

ډېر مودب او ځیرك پولیس دي خو مقصد یې یوازې زما نیول نهٔ دي ."

د کور په سالون کښې پولیسو نسیم ته وویل :
" ته خو را وتښتیدې او له لویه غمه خلاص شوې ، مګر مور په کابل کښې نا بلده یوو ، له ولایتونو یې را وستي او عسکري را باندې کوي . اوس نو دغه حق دربانديې لرو چې له کابله مو په پټه لاره وباسې او مجاهدینو ته مو ور ورسوې ."
خو نسیم چې د بس له پیښې وروسته په خپل سیوري هم بد ګومانه و هغوی ته وویل :
" وبخښئ ! زه یو دولتي مامور یم . له مخالفینو سره هیڅ لاره نهٔ لرم ."
پولسیو دده عذر ونهٔ مانهٔ او په جدي لهجه یې ورته وویل :
" مور بله لار نهٔ لرو ، یا له مور سره سپارهٔ شئ چې ماموریت ته مو وسپارو او یا مور ته هم د تیښتې لار برانیزه او ځواني را سره وکړئ ."
نسیم نهٔ پوهیدهٔ چې څهٔ ورته ووایي . شیبه نیمه پټه خوله واو بیا یې وویل : " سبه ، تاسو لږ دمه وکړئ .زه به لږ چای شربت راوړم ، بیا به خبرې کوو ."
مګر پولیسو په شریکه ورته وویل :
" مامور صاحب ! مور که له تاسو سره بد کولی نو اوس به په ماموریت کښې ناست وی . ته را باندې ولې بد ګومانه یې ، اخرمونږ هم مسلمان یوو! مور تر هغو پورې ستا چای نهٔ چښنو چې د "هو " ځواب

رانکړي ."
نسیم په فکر کښې لاړ . بد ګوماني یې کمه شوه او بیا یې پوښتنه ځنې وکړه :
تاسو په ما پسې چا را ولیږلۍ ؟ "
ـ خارن صاحب "
ـ نو خارن صاحب خو زۀ په خپل لاس تیښتې ته مجبور کړم ."
ـ د همدې لۀ پاره یې مجبور کړې چې هم خپله بچ شي او هم زموږ چاره وکړي ."
مامور نسیم د زړۀ لۀ اخلاصه وخندل او په داسې حال کښې چې په چایو پسې ولاړیدۀ ورته یې وویل : " خدای به هر څۀ اسانه کړي ! "

پیښور/ ۱۳٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ورونه

د « میرو » مالیار د دوه یم زوی تر زیږیدو دوه ورځې د مخه کلی بمبارد شو ، په بمبارد کښې پنځه تنه شهیدان شول د شهیدانو د ویر په ورځو کښې دې نوي تولد ته سیوا له مور و پلاره بس یو « نجیب » ډیر متوجه و . نجیب خلور کاله تر « نسیم » مشر و په کوم سحر چې ده اول وار نسیم ولیده . ورته خوشحاله شو . مور به ورته ویل : « نینی » ستا ورور دی ، ستا ګران ورور ستا کوچنی ورور !

خو د ده دا ورور ډیر ژر ترپام بد شو . د مور

توجه نسیم ته شوه . پلار به یې هم هرماښام له ځانګ سره سم د ځانګو خواته ورغی ، په ځانګو باندې به یې د اوار شوي ځادر نه پیځه پورته کړه او تر ډیرو پورې به یې نسیم ته کتل . نسیم ورو ورو خندا زده کوله ، سترګې به یې د نورو سترګو ته نیولې او ښنې - لاسونه به یې خوځول .

یوه ورځ چې کله « نینی » له خوبه راویښ شو ، مور په تندې سنکل کړ ، هغه په شونډو کښنې وموسیده . د نجیب خدایزده څه په زړه کښنې تیر شول ، د مور غیږې ته ورټیټ شو ، ورور یې په مینه سنکل کړ ، خو د راجګیدو په وخت کښنې یې یوه کلکه لغته په تشي کښنې ورکړه او منډې یې کړې . کوچنې چیغې کړې ، مور یې بلا خو ځله په نجیب وګرځوله . کوچنی یې په ځانګو کښنې واچاوه او په ده پسې ووته . مور ور نارې کړې .

« ځوانیمرګ شې ، راشه یخنې به دې ووهي . »
هغه د کور د دراوزې خنګ ته ولاړ و ، خندل یې او نه ورنژدې کیده .

چې ماښام پلار کورته راغی ، نجیب سمدستي ترلاس ونیو ، په کوټه کښنې یې غاړې ته لاسونه ورواچول ، د پلار په غیږ کښنې کیناست . پلار د ده د خوشحالولو له پاره وویل :

« نجیب ډیر ښه هلک دی ، په ما ډیر ګران دی ، پاک ګرځي ، د مور خبره مني ، له کوره د باندې نه وځي ، شوخي نه کوي ، ډیر ډیر ګلالی دی ... »

مور یې د پلار خبرې قطع کړې اود نجیب چغولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ورته وکړه . نجيب زړه غوندې شو ، پلار پرې توبه وويستله .

په تيرو ځلورو کلونو کښې نجيب د مور و پلار يواځينی اولاد و ، په دې واړه کور کښې ټوله پاملرنه ده ته وه ، خو اوس يې داسې فکر کاوه چې دا توجه ويشل شوې ده . مور و پلار ډير پوهاوه چې هغه ستا کوچنی ورور دی ، مګر ده ورسره مينه کمه کوله او بخيلي ډيره .

نجيب به زياتره له موره داسې پوښتنې کولې :

« نينې » له کومه راغی ؟ چا « نينې » کورته راوړ ؟

مور به ورته خندل او داسې ځواب به يې ورکاوه :

له طيارې چا را غورځار کړ .

که څه هم نجيب له الوتکو ډير ويريده ، خو کله چې به روسی طيارې راغلې تر ډيرو پورې به ورته متوجه و .

دوبی راغی ، هوا توده شوه ، نجيب به نسيم په غيږ کښې واخيست ، له کوره به يې بهر کړ . مور به ورته ويل :

ورک شئ خوږ به يې کړي ، د باندې يې مه باسه !

ده به يو بل ته خپل کوچنی ورور ورښکاراوه . يوه نيم به نسيم سنکل کړ ، لاسونه به يې ورته ونيول او وبه يې غوښتل چې را وايې خلي ، مګر ماشوم به ځنې مخ ، واړاوه ، ځان به يې د ورور تټر ته ورجوخت کړ . د ورور دا پيره په نجيب ډيره ښه لګيده . هغه به اوس نسيم ته د يوه کوچني

وروړ پهٔ سترګه کتل او سیالي يې ورسره نهٔ کیده .

د ژبغړاندي نسیم دوه سترګې به پهٔ نجیب کښې وې . چې غرمه به نجیب پلار ته ډوډۍ او تروې وروړې او د نسیم به وریام شو ترډیرو پورې به یې وریښې ژړل . مور به ویل :

« هغه خواردې پلارته ډوډۍ وروړې او کهٔ تا یوسې . »

کوچني نسیم به پښې لهٔ مځکې وهلې ، ژړل به یې او پهٔ خبره نهٔ پوهیدهٔ .

پلار یې د دوبي ورځې پهٔ خپل واړه باغ کښې تیرې کړې . پهٔ مني هم تر هغو پورې چې مڼې یې نهٔ وې خرڅې کړې پهٔ باغ کښې و .

د اوږده ژمي سړې ورځې - شپې راغلې . لومړۍ واوره وورېده . کوچني نسیم یې لهٔ وریدا ډیر خوند واخیست او کله چې واورې د مځکې مخ سپین کړ ، دی سوکه لهٔ ورهٔ ووت ، د کور پهٔ غولي کښې یې منډې رامنډې کړې ، واوره یې وڅکله ، خوند یې ورکړ لږ څهٔ یې وخوړه خو یخني یې وشوه ، دواړه موټې یې ځنې ډک کړل مورته یې ونیول ؛ دهٔ مور ته سوغات راوړی و ، خو هغې سپک کړ او لهٔ واورې یې وویراوهٔ .

د « میرو » مالیار زامنو هم د نورو ماشومانو غوندې ژمی پهٔ خونو کښې تیر کړ ، پهٔ څوړ مني باندې هوا ماته شوه د واورې لمن ونغښتل شوه ، پهٔ توره مځکه بوټي وبوټیدل او ماشومانو د لمر پیتاوي پهٔ لوبې شروع کړې .

اوس نو د نسیم دوه کاله پوره کیدل . هغه به

په خپل سر منډې وهلې ، له کوره به بې وروره تنها
ووت او په ځاورو خټو کښې به توښ و .
د پسرلي ګلان وغوړېدل ، يخني ځای ګرمۍ ته
ورکړ ماشومان به د ونو سيوري ته د اوبو په غاړه
ناست وو ، له شګو به يې ګومبزې جوړولې ،
خوسی به يې کاوه ، چندروکی (جزبازی) به يې
کاوه ، کوکۍ به يې کولې ، د اوبو له تله به يې
رنګارنګ کاڼي راايستل او يا به يې هم هغو کڼانو ته
ډوډۍ وراچوله چې په وياله کښې به کاريز ته
ورځيرمه په اوبو کښې ګرځيدل او لمبيدل .
مشرانو د کاريز کبان نه نيول ، دا يې ګناه ګڼله .
ماشومانو هغوی ته ډوډۍ اچول نيك كار ګاڼه .
همدا راز په دې فصل کښې د ويالو په غاړه زيړ
ګلان وبوټيدل . کوچنيانو به دې ګلانو ته ډير
پام و ، ځکه دا د زيړي غوا ګلان وو او که به
هرچا وشکول ، د هغوی د کور غوا وچيدله .
خو نسيم لا په دې مفاهيمو نه پوهيده ، هغه
لا کوچنی و او دې خبرو ته يې فکر نه رسيده .
اکثراً به د ويالې له غاړې راپورته شو ، د ديوالونو
بيخ ته به له جينکو سره ناست و . جينکو به
مځکه جارو کوله ، نغري به يې جوړول ، ناوکيزې
(ګوډۍ) به يې دنګولې او چې په لوبو کښې به د سړو
ضرورت شو نو نسيم به پرته له دې چې په کيسه
پوه شي ، د دوی ضرورت پوره کاوه .
نجيب ته اوس ځان لوی ښکاريده ، د نسيم
وجود يې منلی و ، بخيلي يې ورسره نه کيده .

کوچنی نسیم به لهٔ ځان سره لګیا و او داسې څهٔ نهٔ پیښیدل چې لهٔ مشر وروړ سره پرې وران شي . خو یوه ورځ د کوچني نسیم په حق کښې لهٔ مشر وروړ څخه داسې خطا پیښه شوه ، چې هیڅکله یې هیره نهٔ کړه .

پهٔ هغه ورځ چې دا خطا پیښه شوه کوچنیانو د « جنګ » لوبې ته زړهٔ شوي و . د مجاهدینو د نقش کسان ډیر وو خو څوك نهٔ حاضریدل چې د روسي نقش ولوبوي ، ځکه پهٔ دې لوبه کښې باید روسان حتماً ماتې وخوري او وتکول شي . نجیب د دې لوبې ډیر مشتاق و ، هغه لهٔ نسیم خوارکي څخه روسی جوړکړ او لوبه پیل شوه . نسیم لا پهٔ خپل چورت کښې و ، چې غازیانو ورته سنګرونه ونیول . هلکانو پهٔ ویالو کښې ، د تیرو شاته ، پهٔ شګو کښې او د ونو څنګ ته « پروت » وکړ . « روسی » یې محاصره کړ ، هغوی پهٔ خوله ډیر ډز - ډز وویل ، مګر جانب مقابل مقاومت څرګند نهٔ کړ ، اخر ورته بې حوصلې شول ، رانژدې شول او هره یوهٔ ، یوه - دوه څپیړې وواهه ، د نسیم سویو چیغو ماشومان وویرول او خواره شول . نسیم د ژړا پهٔ حال کښې کورته راغی ، نجیب تر دهٔ د مخه رارسیدلی و . مور ورته وویل :

جار - جار ، چا وهلی یې ؟

خو هغه ژړل . د هغه پرځای نجیب ځواب ورکړ .

« ما نهٔ دی وهلی »

کوچنی نسیم ورورته لاس ونیو . مور یې پوه
شوه . نجیب یې وواهه .
ماښام ته د نسیم تبه شوه . پلار یې د کلي له
دوکانه ګولۍ ورته راوړه . له ګولۍ سره یې تبه
برې شوه خو سبا ماسپښین ته بیا وربانديې تبه راغله .
کوچنی نسیم درې هفتې سر په سر ناجوړه و ،
ناجوړۍ یې رنګ ډیر ورخراب کړ ، تر ډیرو پورې
زله او کمزوری و . مور و پلار د دهٔ د مرض ګناه په
« نجیب » وراړوله ، « نجیب » هم تر ډیرو پورې زله او
خاموشه و .
د جنګ له پیښې سیوا د ورونو ترمنځ تول
دوبی روغه وه . منی راغی ، پلار یې لا منې نهٔ وې
خرڅې کړې . دوه - درې ځله سوداګر راغلل خو
سره جوړ نهٔ شول . اوس ډیر کم خلک سنار ته تلی
شي . سوداګر له دې چانسه سنه استفاده کوي .
په کلیو کښې هرشی په نیمه بیه اخلي او بیا یې په
سنار کښې سنه ګرانه خرڅوي . میرو مالیار
اندیښمن و ، که یې صبر کاوهٔ منې خرابیدلې او که
یې ورکولې هم نهٔ کیده . آخر یې یو شناخته
کراچیوان ته منې په کراچۍ کښې وربار کړې .
کراچیوان ته یې وویل چې منې په سنار کښې د
نجیب د ماما کورته ورسوه . میرو خپل زوی نجیب
هم د لومړي ځل د پاره سنارته واستاوه چې د ماما
کره څو شپې تیرې کړي او پام یې پربله شي .
څو شپې وروسته په همدې کراچۍ کښې نجیب
بیرته راغی . د نجیب ماما منې خرڅې کړې او

پیسې یې د کراچیوان په لاس راولیږلې . نجیب ته په ښار کښې مامې یو ښکلی پلاستیکي موټرګی اخیستی و . داسې موټرګی په ټول کلي کښې له چا سره نه و . ده مزی ورواچاوه او په کلي کښې به یې ګرځاوه . ماشومانو به لوبې پریښودلې او د ده موټر ته به یې په حیرت کتل . نسیم به د موټر شاته وریسې روان و . کله ناکله به وروړ د موټر مزی هم په لاس ورکاوه خو د کشري وروړ طبعه خټه وه . د هغه هم داسې موټر ته زړه کیده . دوه درې ځله مور ته رنځ شو چې ماته داسې موټر راکړه . مور به مشر زوی ته ویل چې ده ته هم موټر ورکوه خو د نسیم په دې تسلي نه کیده . هغه غوښتل چې موټر دې یې خپل وي . دا وروستی خبره مشر وروړ نه شوای زغملی ، موټر به یې په غیر پورې ټینګ ونیو او لیرې به شو .

نجیب ډیر کوښښ کاوه چې کشر وروړ له ځانه خوشحاله کړي . کشر وروړ که څه هم له ناجوړی وروسته نازدانه شوی او بدنیتی شوی و ، مګر نجیب ورسره ډیره مینه کوله . مور به د نسیم د هرې رینګې وجه ناجوړي ګڼله اودا ناجوړي که څه هم اوس تیره وه اود خاوند یې هیره وه ، مګر د نجیب له زړه څخه نه وتله ، همیشه به د خپل تقصیر د ادا کولو په فکر کښې و مور او پلار په خپل زوی کښې د تقصیر احساساوه او پرې خوښیدل . نسیم چې به هره شیبه موټر ته زړه وشو ، مشر وروړ نه ځنې سپماوه . خو کشری

وروور د موټر د مالکیت په فکر کښې و او غوښتل یې چې د خپل وروور تر ټولو ګران شی له هغه خپل کړي .

نجیب به کری ورځ له موټر سره تیره کړه او چې ویده کیده به ، نو له ځانه سره به یې په بړستن کښې پټ کړ . خو یوه ورځ چې کله سحر راویښ شو ، موټر یې ونه موندهٔ . کوټه یې ټوله په موټر پسې لټ په لټ کړه . موټر تری تم شو . مور یې کوچنی زوی ته ډیري زاری وکړې ، چې که درمعلوم وي وریې کړه ، خو کوچنی زوی یې انکاري و . څه شیبه وروسته مور د کاله په کار لګیا شوه . نجیب ته چې د موټر له موندلو نا امیده شو ، ژړا ورغله . د هغه اوښکو د کوچني وروور زړهٔ نرم کړ ، ورته یې وویل :

« لالا ! ته مهٔ ژاړه ، موټر دې په واورو کښې دی » .

وروسته بیا دواړه ورونړه د باندې ووتل . نسیم هغه ځای ورو ښود ، چې موټر یې په واورو کښې پټ کړی و . مور کشر زوی ته ښیراوې وکړې خو مشر وروور څهٔ ورته ونهٔ ویل او د کوټې په منځ کښې یې په شریکه ورسره لوبې شروع کړې .

د کشر وروور د موټر ننړلو احساس به همیشه په یو نهٔ یو رنګ ځان ښکاراوهٔ . پلار یې ورته ویلي و ، چې د واورو وخت تیر او د ښار لاره خلاصه شي ، زهٔ به تاته موټر راغواړم . د دې وعدې نیته د نسیم له پاره بیخي ډیره لیرې وه -

هرچیرته واوره وه او هرې خواته واوره . د دې واورې د ویلې کیدلو فکر لا نسیم نهٔ شواى کولاى ؛ خود پلار تر خبرې يې د ورور خبره زړهٔ ته لویده ، چې ورته ویل به یې :

« زهٔ کهٔ لهٔ هرځایه وي تاته داسې موټر پیدا کوم ! »

ممکن د ورور پهٔ خبره کښې به صداقت ورمعلومیدهٔ ، چې کله - ناکله به یې پوښتنه ځنې کوله :

« لالا ! موټر دې راته نهٔ دی پیدا کړی ؟ »

د همدې ژمي لا اوله واوره د مڅکې پرمخ پرته وه ، چې دوه یمه واوره پریوته ، مازدیګر واوره ودریده . آسمان شین شو . یخنې نهایت ته ورسیده .

پشلمی مهال مجاهدو د سهرې شپې سکوت مات کړ او کلیوال یې خبر کړل ، چې زموږ کسانو لهٔ هوایي ډګره خبر راکړی دی ، چې سحر ته کلی بمباردیږي ، د ځان چاره وکړئ !

پهٔ لیږ وخت کښې ټول کلیوال راویښ شول . د میرو مالیار کورنی هم راویښه شوې وه . د نجیب مور د سرو څولې پهٔ لاس کړل . پلار یې راډیو او د جامو یو بکس راواخیستل . نجیب خپل بالاپوښ اغوستی او موټر یې پهٔ غیږ کښې ټینګ نیولی و .

«نسیم » دوه - درې ځله راو یښ شو ، خو سرېې ونهٔ ښوراوه ، بیرته د مور پهٔ غیږ کښې ویده شو . کلیوال پهٔ لس - پنځلس دقیقو کښې تیار او د برکلي لورته رهي شول .

د شپې دوه یم پار و ، د سپوږمۍ رڼا په سپینو واورو شغلې شندلې ، سوړ شمال لګیده . کلیوال له خپلو ماشومانو او حیواناتو سره مخ په برکلي رهي وو داسې تجربه دوی دوه ځله پخوا هم کړې وه . هرچا له ځان سره خپل ډیر قیمتي شی رااخیستی و . د میرو مالیار زوی خپل ګران موټر په غیږ کښې و او په واورو کښې رهي و . نسیم د مور په غیږ کښې خوب کاوه بهیر په پټه خوله لاره وهله .

نجیب په واوره کښې ځه ولیدل - ورمنډه یې کړه ، ناري یې کړې چې نسیمه ! تاته مې موټر پیداکړ .

د ده د آواز انګازې لا په فضا کښې نه وې خاموشه شوې ، چې یوه لویه چاودنه وشوه . د نجیب په وینو واوره تکه سره شوه . کوچنی ورور راویښ شو . د هغه د غوږنې هرې توټې ته ودریدو ، مګر نجیب یې ونه موندی .

خو شیبې بهیر ځای پرځای ودریده . په واوره کښې یوه ښکلې ګړۍ ، یوه کوچنی راډیو ، دوه ګوډۍ او دوه قلمونه هم پراته وو . ساړه شمال واوره دوړوله او هغه وینه چې د سپوږمۍ رڼا ته ځلیدله ، ورو - ورو ورکیدله .

ستنیدنه

په کلیو کښې خواران تقریباً بلا استثناء د آینده په تمه ژوند کوي . دوی یوې سبا ته انتظار کوي او چې ډیر خیال پردازه نهٔ وي نو سبا عموماً د خپلو اولادونو په لوئیدلو پورې منحصره ګڼې .

د سپین کځ په غرني کلي کښې هم زلیخا توره چې لهٔ خاونده نه د توت ونې وریاتې وي او نهٔ د غوزو ، د آینده په تمه ورځې شپې تیرولې . هغې خپلې تولې هیلې بس په دې پورې غوټه کړې وې چې یتیمان زامن یې

ورلوی شي د ګټې وټې شي او ... .

خدای پاك یې دعا قبوله کړه ؛ دواړه زامن یې له مرګ او رنځه وروساتل او هغه ورځ هم راغله چې مشر زوی یې زرین د برکلي د یوخان د باغ باغوان شو. زرین به یوه جمعه بله جمعه کورته راته. کشر زوی یې زرګل ته مور د خپل چوپړ له سپمولو روپو درې وزې واخیستې. هغه به کرې ورځ وزې پوولې.

نور نو د دوی ګوزاره روانه وه. دوی ته په سپین کځ کښې د چا له احسان او بدی پرته د ماښام ګوله رسیدله او دا هغه شی و چې زلیخا توړی یې په کلونو کلونو انتظار کړی و.

خو لکه څنګه چې په ژوند کښې قناعت نه شته د زلیخا توړی ارمانونو هم نوې غزونې وکړې اوس د زلیخا توړی ارمان دا و چې زر تر زره د زرین واده ووینې.

زلیخا توړی خپل واده نه و لیدلی. د دې پلارګنی د زرین او زرګل دوی له کورنی سره ډیره اوږده دښمني تیره کړې وه. دې دښمنی دیرش څلویښت کاله ادامه پیدا کړې او له دواړو خواوو یې په لس ګونو کسان سره وژلي وو. خو یو وخت بیا دواړو غاړو دې بې ځایه پښتو ته شا کړې، بدي یې سره اواره او د زرین مور یې په همدې

بدی کښې د زرین پلار ته ورکړې او بې ډنګ
و ډوله ورواده کړې وه . د زرین وادهٔ ته
پاملرنې ، د هغې د شعور منطقي احساسات
او د لاشعور ناپیژندویه محرکات پهٔ یوځل
او یوځای را ویښ کړې او هغه یې ناکراره
کړې وه .

کهٔ څهٔ هم د دوی کره د وادهٔ او ولور
پیسې نهٔ وې خو خپل ناکراره زړهٔ مجبوره
کړه چې زوی ته کوژده وکړي . زرین د
خپلې کوژدې د خبر پهٔ اوریدلو مورته غصه
شو خو زرګل چې مور پرې بې حده ګرانه وه،
څهٔ ونهٔ ویل . زرګل مشر ورور ته تسلي
ورکړه چې ولور به خدای پوره کړي . د
زرین خفګان د مینې او محبت پهٔ دې کور
کښې تر دوه درې ورځو اورد نهٔ شو . د
محبت ټاټوبی دوباره د محبت ټاټوبی شو او
پهٔ خپل مینځ کښې د یوبل د ډاډه کولو پهٔ
وسیله درې واړه ډاډه شول چې ولور او د
وادهٔ خرڅ به خدای برابر کړي . نور نو
دوی د زرین د وادهٔ لهٔ پاره د پیسو ذخیره
کولو کوښښ کاوهٔ او چې پهٔ کومه ورځ به یې
څهٔ پیسې ذخیره کړې نو داسې احساس به
یې کاوهٔ چې واده او ارمان ختلو ته یوګام
ورنژدې شوي دي .

د دوی پهٔ کور کښې ناروغي نهٔ وه . د
اومو غوښو پور پرې نهٔ و او سړي یې هم پهٔ

حور پوره وو ، نو خوشحالی او واړ به ولې
دي کورته لاره نهٔ کوله . پهٔ دې واړهٔ کورکي
کښې د لوی غرهٔ پهٔ څېر اطمینان او د غرني
سین پهٔ څېر مستي او خوشحالي موجوده وه .
خو ، د دنیا کارونه همیشه پهٔ حساب
نهٔ برابریږي . سره لهٔ دې ټول اطمینانه دې
کاله ته د غم او تشویش یوې نااشنا بلا لاره
موندله . خلکو به ویل چې حکومت د
کافرو پهٔ لاس ورغلی دی . لهٔ شتمنو
جایدادونه اخلي . ملایان وژني . جوماتونه
ړنګوي او خلک بندیانوي . کهٔ څهٔ هم د دوی
دې لرې سیمې ته دا لیونی باد لا نهٔ و
رارسیدلی خو عام اضطراب داسې شی نهٔ
وي چې محسوس نهٔ شي .
دې واړهٔ کاله کښې اضطراب هغه وخت
لاډېر شو چې زرین باغواني لهٔ لاسه ورکړه .
کیسه داسې وه چې د هغه باغ ونې د علاقه-
دار پهٔ امر ټولې ووهل شوې او زرین ناچاره
کورته ستون شو . علاقه دار ویلي وو چې دا
یو عمر د باغ منې خان وخوړې اوس به دا یو
ژمی زمونږ هم دومره حق وي چې پهٔ لرګو یې
ځان تود کړو . زلیخا تورې د زوی
اندیښمنه وه ، دا د نورو کلیوالو غوندې دې
ته فکر وړې وه چې دغه حکومت پهٔ خانانو
اړ نهٔ دی نود غریبانو به پهٔ کښې څهٔ حال
وي زرین پهٔ خپل کلي کښې لهٔ بوټینو سره د

بوتو کار شروع کړ . دا کار یې هم بد نهٔ و خو هغه خوشحالي چې نا اشنا اضطراب ژوبله کړي وه راستنه نهٔ شوه .

څهٔ وخت وروسته چې کلیوال کابل ته د پردو لښکرو د راتګ واوریدل نو اضطراب لاډیر شو . د دوی لهٔ واړهٔ کلي ځنې زلمي د جهاد لهٔ پاره ډیرو لرې سیمو ته چیرته چې یرغلګر موجود وو لاړل . د زرګل هم جهاد ته زړهٔ کیدهٔ خو د مور دې ارزو چې د زرین ولور دې زرترزره پوره او واده دې یې وشي ، لهٔ جهاده ستون کړ . دوی د کوژدې کولو پهٔ ورځو کښې دا فکر کړی و چې پهٔ دوه کاله کښې به ولور برابر او وادهٔ راخوندي کړي خو پهٔ کار او ژوند کښې ګډوډیو د دوی حساب رښتیا نهٔ کړ .

د زرین لهٔ کوژدې درې کاله وروسته هم لا څو میاشتې د وادهٔ برابرونې ته پهٔ کار وې . دلته ، پهٔ دې لرې پراتهٔ واړهٔ کلي کښې سره لهٔ دا هومره خبرو ژوند ډیر توپیر نهٔ و کړی . د دوه - درې کلونو پهٔ اوږده موده کښې پهٔ دې واړهٔ کلي کښې د پنځو - شپږو زلمو پر مجاهد کیدو سربیره د یوهٔ مجاهد شهادت او کابل ته د عبدالمنان د کور کډه کول و . د عبدالمنان زوی پنځه - شپږ کاله پخوا لهٔ حربي پوهنتون څخه روس ته د تعلیم لهٔ پاره تللی و او اوس یې لهٔ

راستنیدو وروسته کور کابل ته ورغوښتی و.
کلیوالو به ویل چې هغه کمونست دی .
خو د لرې غرونو په غیږ کښې چې دا
هرڅۀ بدل شول . کیسه داسې وه چې لۀ
کابله روسی الوتکې راغلې . کلی یې
محاصره کړ . لۀ الوتکو روسي سپاهیان
راکوز شول . ځینو کلیوالو ویل چې د
عبدالمنان زوی یې پټه لارښودنه کوله . ټول
زلمي یې عسکری ته ونیول . روسانو د پیسو
او ګینهو پرته چې لۀ زلمو سره یې یوځای په
طیارو کښې ورسره یووړل ، نور چاته څۀ
ونۀ ویل .
زرین او زرګل هم پۀ نیول شویو کسانو
کښې وو . دوی دواړه یې پۀ بیلو الوتکو
کښې سپارۀ او د مجهول سرنوشت پۀ پوله
لۀ یوبله بیل کړل .
زرګل پۀ کابل کښې عسکر شو . هغه لۀ
هغې آزادې سیمې داسې قید ځای ته راغلی
و چې کله یې پۀ خوب هم نۀ و لیدلی . دا
هرڅۀ ورته ناآشنا وو ، هغه به ډیر وخت د
مور او د هغې د نږور د را وادۀ کولو د
ارمان د پوره کیدو پۀ فکر کښې و .
تر قشلې شاوخوا خاردار سیمونه را-
تاو وو . د سیمونو څنګ ته به شپه ورځ
وسله وال کسان پۀ پیره ولاړ وو . سربیره
پردې د سیمونو شاته سیمه پۀ مینونو

پوښلي وه . د تیښتي لار نهٔ وه . اسمان پورته و او زمکه کلکه . هغه پهٔ اولو دوو میاشتو کښي لهٔ هرڅهٔ او هرچا ویریدهٔ او کرکه یي ځني کوله . ټول عسکر د دهٔ غوندي وو . یو لهٔ بله ویریدل . دوه میاشتي وروسته یي بل قاغوش ته تبدیل کړ . دلته یي پهٔ ایله کښي یو داسي عسکر ولیدهٔ چي پهٔ سترگو یي خوږ ولگیدهٔ .

دغه عسکر نصیر نومیدهٔ او د فراه د خاشرود اوسیدونکی و ، پلار یي روسانو وژلی او دی یي عسکری ته نیولی و . نصیر دهٔ ته ویلي وو چي تر اوسه یي نهه ځله جنگ ته لیږلی دی . د نصیر سترگي د دهٔ د ورور د لیمو غوندي وړي او زیړ بخوني وي . همدا راز یي د زرین غوندي د بارخوگانو هډوکي یوڅهٔ را وتلي وو . لهٔ نصیر سره به د زرگل د دلچسپۍ لومړنی وجه شاید د هغه خیره وه .

نصیر لهٔ عسکری ډیر پکو ؤ . همیشه د تیښتي پهٔ فکر کښي و . یوه ورځ یي زرگل ته د تیښتي پهٔ باره کښي وویل . زرگل ورته وویل :

دلته خو د تیښتي لاره نهٔ وینم . ایا د جگړي پروخت به تیښته ونهٔ شي ؟

نصیر ورته وویل :

زهٔ یي ډیر ځله جگړي ته لیږلی یم او هرځل

مې دا هیله وي چې وبه تښتم خو تیښته ډیره مشکله ده . که‌ دی خیل ضابط ونه‌ وژني نو روسان خو دې ممکنه نه‌ ده چې ژوندی پریږدي . د تیښتې صرف دا یوه لاره ده او هغه دا چې له‌ قشلې څخه څخه‌ لاره جوړه کړو .

زرګل ورته وویل :

که‌ چا ونه‌ لیدو او پر دیوال وختو او سلامت مو ځنې ټوپ کړل او د پیره دارانو هم سترګې را باندې رندې شي نو له‌ مینونو به څنګه بچ کیږو .

نصیر لږ څه‌ په‌ چورت کښې شو خو بیا یې وویل :

« والله همدا یوه لاره ده . بله لاره نه‌ شته . یا به په‌ جنګونو کښې مرو او یا به تښتو . »

زرګل هم تیښته غوره وګڼله او بالاخره یوه شپه ، چې د سخت شمال په‌ وجه د بریښنا مزي ګډوډ شوي او برق تللی و . دوی له‌ خارداره سیمه تیر شول . چا ونه‌ لیدل . نصیر مخکې و او زرګل وروسته و . بالاخره یو ماین وچاودیده‌ . نصیر یې ټوټه ټوټه کړ . زرګل خو ثانیې وارخطا ودریده‌ . د شا له‌ خوا ډزي پرې شروع شوې . بله چاره یې نه‌ وه . تیښتې ته یې دوام ورکړ . خدای بچ کړ . یوه‌ کلي ته ورسیده‌ . شپه

یې په کلي کښې تېره کړه . کلیوالو جامې او د لارې خرخ وربرابر کړل او سپین کڅ ته روان شو . هغه مازدیګر مهال سپین کڅ ته ورسیده . څوک کلیوال یې ونه لیدل . د دوی د کور ورپورې و . د څنګ لوریو کورونه هم تش وو . لرخه پسې مخ ته لاړ . اخر یې څوک پیدا کړل . هغوی په حال پوه کړ چې مور یې وفات شوې او ورور یې نه دی راغلی .

هغه د مور د مرګ په اوریدو د خپلو خیالونو تولّه دنیا تالاترغی محسوس کړه . د هغې قبرته ورغی او لکه څوک چې له چا ګیله من وي ، ویې ویل :

« ادې لرخه صبر به دې کړی و ! زه راتلم !! »

شپه نیمه ولاړ و او بیا کلي ته ستون شو . په کلي کښې د زرین د خسر د کور په شمول درې کورونه پاتې وو . هورې یې څو شپې وکړې او بیا له کلي یوسل او څو کیلو متره لرې د پاخه سړک په غاړه د مجاهدینو له یوه ګروپ سره ملګری شو ګروپ به په عسکري کاروانونو حملې کولې . اوس نو د ده هدف له دښمنه بدل اخیستل او د ورور درک لګول و .

ورځې شپې تیریدلې او د ورور پته یې نه لګیده . د هغه په باب هیچا هیڅ احوال نه درلود .

دهٔ برابر اتلس میاشتې پهٔ جهاد کښې تیرې کړې . پهٔ دغه یونیم کال کښې یې پهٔ لسګونو ځله لهٔ دښمن سره جنګونه وکړل ، مګر اجل یې نهٔ و پوره ، روغ رمټ پاتې شو . خو بالاخره یوه شپه دښمن د دوی ګروپ ډیر بد او ناڅاپه محاصره کړ . پر دوی باندې کله هم د شپې لهٔ خوا حمله نهٔ وه شوې . دوی لهٔ هرې خوا را ایسار وو . سخته جګړه روانه وه .

روسي عسکر ، چې داخلي یې هم ورسره را پهٔ مخه کړي وو ، د دوی دوه برابره وو . وروسته لهٔ دوه - درې ساعته مقاومته د زرګل د کلاشینکوف کارتوس تمام شول . لهٔ هغهٔ سره یوه شین ګلې تمانچه هم وه خو پهٔ هغې کښې صرف دوه کارتوسه وو .

دهٔ پهٔ دا هومره جګړو کښې د لومړي ځل د پاره مرګ محسوس کړ . وارخطا شو . سترګې یې لهٔ اوښکو ډکې شوې . پورته یې وکتل او لهٔ ځان سره یې وویل :

« ای خدایه ! د ورور تر لیدلو پورې خو مې مهٔ وژنه ! چې یوځل خو سره پهٔ خیل کور کښې وخاندو او د مور ارمان پوره کړو . »

هغه پهٔ سنګر کښې لکه وزرماتې مارغهٔ بې هیلې بې اسرې پروت و . جنګ ادامه لرله . دښمن لهٔ هرلورې حمله کړې او د شاتګ لاره نهٔ وه . هغهٔ ته پهٔ زړهٔ کښې دم

په دم مور او د هغې ارزو ، وروړ او د هغه ګډ کور پورې شوي ورونه ورتيريدل .

زرګل د همدې خورو - ورو يادونو او ارزوګانو په دنيا کښې ډوب و چې ناڅاپه يې خيل سنګر ته نژدې څه اواز واوريده .
غوږونه يې څك کړل او داسې يې محسوس کړه چې څوك د ده په لور ورروان دی . ده څه کم يو ساعت ډزې ونه کړې . له ده سره صرف د تمانچې دوه کارتوسه وو . هغه دا کارتوس د دې د پاره ساتلي وو چې که هرڅوك د ده د ژوندي نيولو د پاره راغلل نو هغه به پرې ولي . کلمه شريفه يې وويله .
تمانچه يې را واخيستله . يوځل يې بيا اسمان ته وکتل . له خدايه يې د ژوندي پاتې کيدو خواست وکړ او بيا را روان سړې ته ځير شو .

زرګل د ډزو په رڼا کښې د هغه د سنګر لورته د راتلونکي سړي د سر د فلزي خولۍ رڼا وليده . د ده يقين شو چې هغه يې ژوندی نيول غواړي . تمانچه يې په ماشه برابره کړه . ده له ځان سره پريکړه وکړه چې سم ځای ولګيږي .

سړی په ټپر را ښوئيده . دومره را- نژدې شو چې حتی د تنفس اواز يې واوريده .
اوس يې په تياره کښې د فلزي خولۍ شکل هم ترېلر معلوميده . د ده په زړه کښې

ورسیره شوه چې کهٔ دا ځل څنګه سر را-
پورته کړي نو غاړې یا ټټر ته به یې ولي .
او بالاخره چې مقابل لوري څنګه سر را-
هسك كړ ، دهٔ الله اكبر وويل او ډزې يې
پرې وكړې. زرګل د هغهٔ د وينو بهيدل
محسوس كړل او ورسره سمدستي دا فكر
پيدا شو چې ورمنډه كړي او لهٔ هغهٔ ټوپك
واخلي . خو پهٔ همدې شيبه كښې د بقاء
غريزې يوه بله لار وروښودله او د
ورولاړيدو او ټوپك ځنې اخيستنې پرځاى يې
لهٔ سنګره لاسونه وراوږدهٔ كړل . هغه
لګيدلى سړى يې تر سر ونيو د ځان خواته
يې راكش كړ .

زرګل هغه سنګر ته راكوز او د هغهٔ د
اوږې د ټوپك پهٔ را ايستلو لګيا شو .
لګيدلى سړى لا مړ نهٔ و . زرګل ځنې ټوپك
اخيستى او پهٔ سنګر باندې د دښمن د
راختلو پهٔ انتظار و هغهٔ پهٔ دې شيبو كښې
دمرګي حاله سپاهي پهٔ وروستو سلګو كښې
ډير بوږنوونكى اواز واوريدهٔ :

« ظالمه زهٔ ستاسې خـــواته درتـــلم اخر
ولي ... »

هغه پوه شو چې مقتول يې روسي نهٔ بلكې هم
زرين او نصير پهٔ شان د بې شمېرو افغانانو
غوندې يو مجبور عسكر دى .

زرګل نور جګړه او دښمن هير كړل . د

(c) ketabton.com: The Digital Library

عسکر سربي په خپل زنګون کیښووده .
عسکر مړ و خو ده لکه له ژوندي سره چې
څوک غږیږي ، هغه مړي مخاطب کړ :
« باور وکړه دومره درباندې خوا بدی یم لکه
ورور چې مې وژلی وي ! »
د هغه توده وینه د زرګل په څنګانه
بهېدله . زرګل د تیارې او جګړې په زړه
کښې د لیونو په شان له شاوخوا بې خبره
ناست و .
مهاجمه قوه په شا لاړه . جګړه ختمه
شوه خو دی پرې خبر نه شو . هغه خپل
وژلی دم په تندي او مخ سنګلاوه او د
هغه په مخ او ټټر یې پوست لاس را تېراوه .
د هغه بارخوګان را وتلي وو .
تیاره ورو - ورو کمېده او دی پوهېده
چې زرین یې وژلی دی . د تهاجم توره شپه
پای ته رسېدله او ورځ ، یوه ډېره غم لړلې
ورځ پیل کېدله .

لاهور د می ١٦ / ١٩٨٨ کال

PROPERTY OF ACKU 3084

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیه : ۱۵ روپۍ

کمپوز : سید حسین هاشمي

ساړه بادونه د سناغلي غضنفر د لنډو کیسو لومړنۍ مجموعه ده. دغه کیسې د کمونستانو او د روس د سنګیلاك په وړاندې د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو د دغو مبارزو په تودو شېبو کښې د را لویو شویو نسلونو او کرکټرونو د هجرت د چاپیریال د بیلا بیلو اړخونو او دا ډول د ځینو نورو پېښو په اړه موضوعات په داستاني څولۍ کښې را نغاړل شوې دي. په دغو کیسو کښې د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقیقه پاملرنه شوې ده.

د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه
۱۳۷۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library